

SUOMEN PANKKI

Kansantalouden osasto

**Liite
ennusteraporttiin
Luottamuksellinen
6.9.1991**

KANSAINVÄLISEN TALOUDEN ENNUSTE

1991—1992

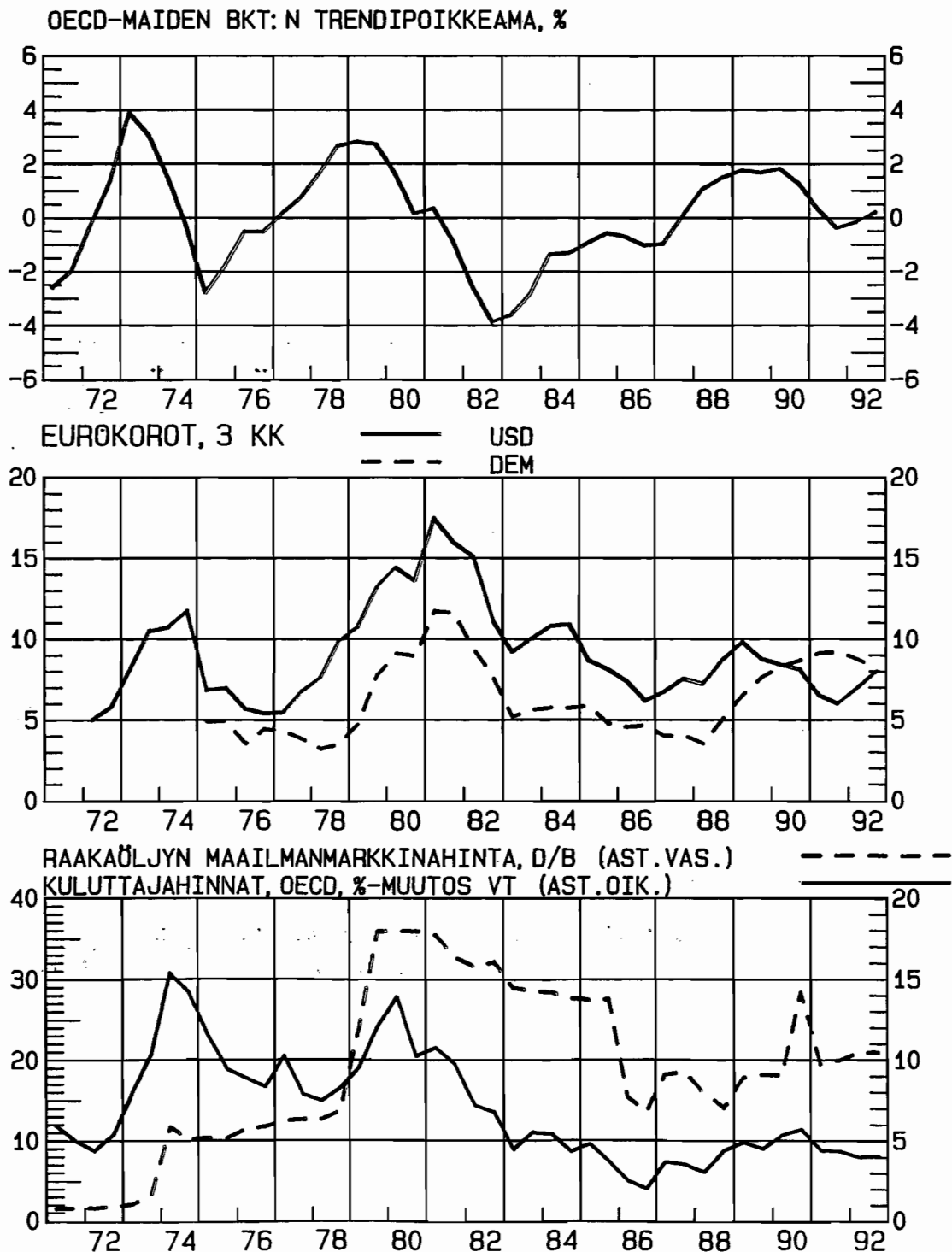
Kansantalouden osasto

6.9.1991

KANSAINVÄLINEN TALOUS VUOSINA 1991 - 92

- 1 OECD-maat taantumassa vuoden alkupuoliskolla
- 2 Suhdannekäänteen merkkejä kuitenkin näkyvissä
- 3 Näkymät ennustejaksolla
- 4 Ennusteoletukset
- 4.1 Öljyn ja raaka-aineiden hinnat pysyvät vakaina
- 4.2 Rahapolitiikka kevenee hieman
- 4.3 Finanssipolitiikkaa kiristetään
- 5 Keskeinen epävarmuus USA:n talouden elpyminen

Kuviot ja liitetaulut

KANSAINVÄLINEN TALOUS VUOSINA 1991 - 92

1 OECD-maat taantumassa vuoden alkupuoliskolla

Kuluvan vuoden alkupuoliskolla OECD-maiden kokonaistuotannon kasvu hidastui arviolta vajaan prosentin vuosivauhtiin aikaisempien vuosien kireän rahapolitiikan ja Persianlahden sodan vaikutusten seurauksena. Suomen tärkeissä markkinamaissa - Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa ja Ruotsissa - kokonaistuotanto ja varsinkin kotimainen kysyntä supistui selvästi sekä edelliseen vuosipuoliskoon että viime vuoden alkupuoliskoon verrattuna. Läntisessä Saksassa ja Japanissa kokonaistuotannon kasvu sen sijaan jatkui voimakkaana alkuvuodesta, mutta taloudellinen aktiviteetti osoitti heikkenemisen merkkejä kesää kohti. Suomen viennille tärkeissä läntisissä markkinamaissa yhteenpainotettuna kokonaistuotannon kasvu on ollut käytännöllisesti katsoen pysähdyksissä nyt noin vuoden ajan (kuvio 1).

2 Suhdannekäänteen merkkejä kuitenkin näkyvissä

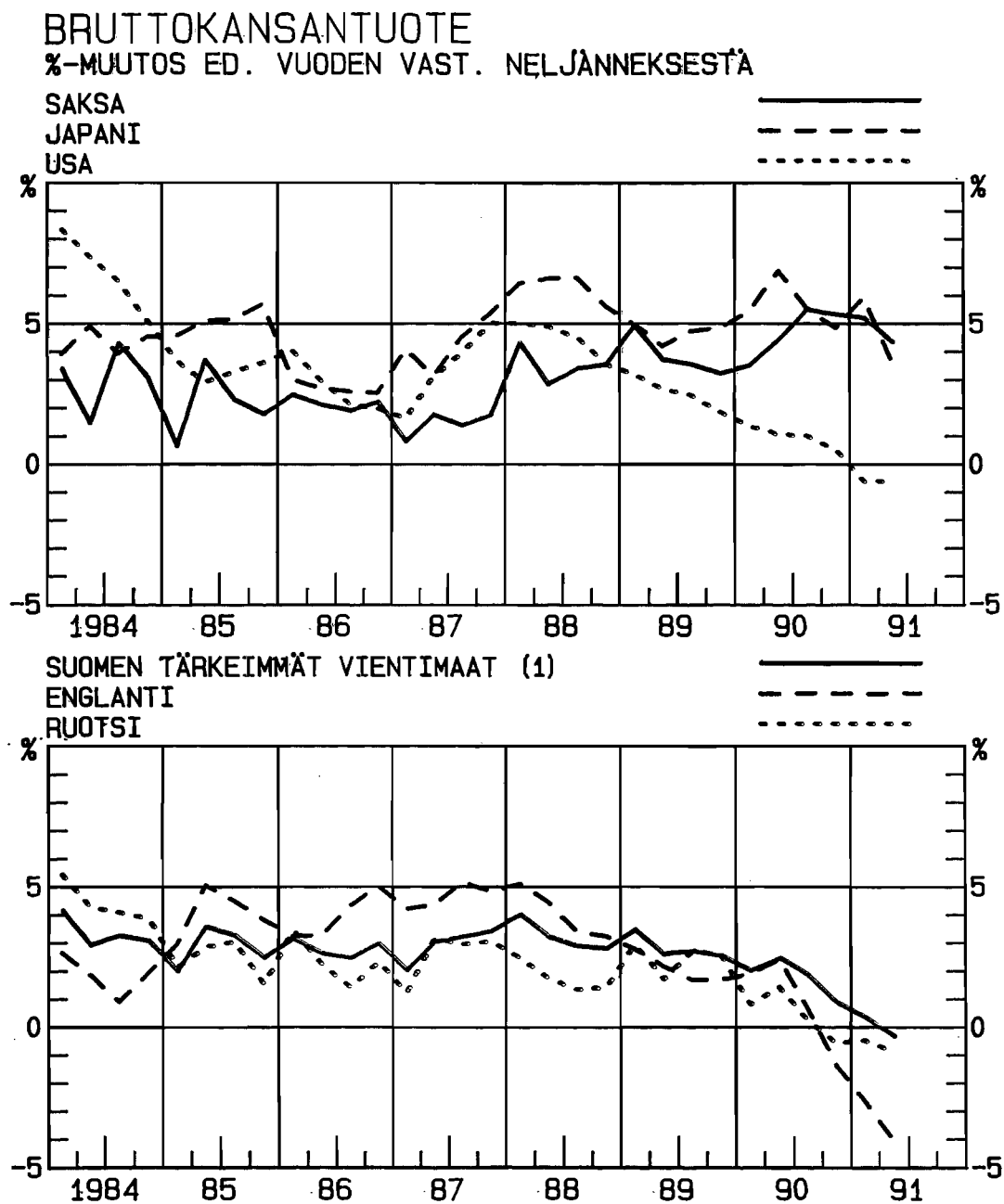
Taantumien pitkittyminen Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa sekä inflaation hidastuminen näissä maissa ovat mahdollistaneet korkojen tuntevan laskun viimeksikuluneen vuoden aikana. Tämä yhdessä luottamuksen palautumisen ja öljyn hinnan laskun kanssa Persianlahden sodan päätyttyä ovat tehneet tilaa nousun käynnistymiselle näissä maissa. Suhdannekäänteen merkit ovatkin jo olleet selvästi nähtävissä Yhdysvalloissa, missä talouskehitystä ennakoivat indikaattorit ovat nousseet puolen vuoden ajan ja teollisuustuotantokin on kasvanut kolmen kuukauden ajan. Kulutuskysyntä ja rakennustuotanto alkoivat elpyä vuoden toisella neljänneksellä. Varastot ovat supistuneet voimakkaasti viime aikoina ja varastosityklin kääntymisen odotetaan tukevan tuotannon kasvua jatkossa. Myös Isossa-Britanniassa ensimmäiset merkit suhdannekäänteestä ovat olleet nähtävissä vuoden ajan jatkuneen laskukauden jälkeen. Vähittäismyynnit ja teollisuustuotanto lisääntyivät kesällä, mutta suhdannenousu on vielä epävarmalla pohjalla.

Kansantalouden osasto

4.9.1991

Ranskassa tuotannon kasvu elpyi hieman vuoden toisella neljänneksellä oltuaan pysähdyksissä alkuvuodesta. Ruotsissa sensijaan aktiviteetin heikkeneminen on jatkunut edelleen.

KUVIO 1

1) Painot: Ruotsi .329, Englanti .268, Saksa .226,
Ranska .09, Yhdysvallat .087

Kansantalouden osasto

4.9.1991

3 Näkymät ennustejaksolla

Yhdysvaltojen talouden elpymisen arvioidaan jatkuvan niin että kuluvan vuoden jälkipuoliskolla ja ensi vuonna kokonaistuotanto kasvaa noin 3 prosentin vuosivauhtia. Elpymistä tukee keventynyt rahapolitiikka sekä vientiteollisuuden parantunut kilpailukyky. Elpymisen voimakkuutta heikentää puolestaan se, että kotitaloudet ja yritykset ovat hyvin velkaantuneet, ja se että pankkijärjestelmä on tullut entistä varovaisemmaksi luotonannossaan (ns. credit crunch -ilmiö). Finanssipolitiikkaa joudutaan myös kiristämään taantuman aikana suureksi kohonneen julkisen sektorin alijäämän supistamiseksi. Isossa-Britanniassa suhdannekäänteen arvioidaan ajoittuvan kuluvan vuoden jälkipuoliskolle, mutta tuotannon kasvun odotetaan elpyvän selvemmin vasta ensi vuonna. Inflaation edelleen hidastumisen ja korkotason alenemisen odotetaan tukevan kulutuskysynnän elpymistä. Ruotsissa taantuma jatkunee ensi vuoden puolelle, kunnes vientimarkkinat alkavat jälleen vetää. Saksassa on jouduttu korottamaan veroja ja nostamaan korkoja Saksojen yhdistymisen kustannusten ja inflaation kiihtymisen vuoksi. Kokonaistuotannon kasvun arvioidaankin siellä hidastuvan selvästi kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Kiristynyt talouspolitiikka merkitsee sitä että Saksan kasvu jatkuu myös ensi vuonna selvästi hitaampana kuin viime vuosina.

Kaiken kaikkiaan OECD-maiden kokonaistuotannon kasvun arvioidaan hieman elpyvän kuluvan vuoden jälkipuoliskolla niin että koko vuoden kasvuksi tulee 1.2 prosenttia. Ensi vuonna OECD-maiden bkt:n arvioidaan kasvavan 2.9 prosenttia. Suomen viennille tärkeissä maissa kasvu on prosenttiyksikön hitaampaa molempina vuosina. Suomen vientimarkkinat (= markkinamaiden yhteenpainotettu tuonti) kasvaa noin 2 prosenttia tänä vuonna ja 4.3 prosenttia vuonna 1992.

Hitaan tuotannon kasvun vuoksi öljyn ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen oletetaan pysyvän verrattain vakaina tänä ja ensi vuonna. Kun myös palkkojen nousupaineiden arvioidaan olevan vähäisiä, inflaatio hidastuu teollisuusmaissa ennustejakson aikana. Kuluttajahintojen nousuvauhdin arvioidaan hidastuvan OECD-maissa nykyisestä 4 3/4 prosentista 4 prosenttiin ensi vuoden lopulla. Inflaation yleinen vaimeneminen antanee tilaa rahapolitiikan vähäiselle

Kansantalouden osasto

4.9.1991

keventämiselle, minkä seurauksena kansainvälisen korkotason oletetaan lievästi laskevan ensi vuoden lopulle ulottuvan ennustejakson aikana.

Taulukko 1**KESKEISET ENNUSTELUVUT**

	1990	1991	1992
OECD-maiden BKT, määrä, %-muutos	2.7	1.2	2.9
SVT-maiden BKT, määrä, %-muutos	1.8	0.2	1.8
Maailmankauppa, määrä, %-muutos	5.6	2.7	5.5
Suomen vientimarkkinat, määrä, %-muutos	5.2	2.1	4.3
OECD-maiden kuluttajahinnat, %-muutos	5.2	4.7	4.1

4 Ennusteoletukset

Taulukko 2			
ENNUSTEOLETUKSET			
	1990	1991	1992
Rahapolitiikka, 3 kk:n eurokorot, %			
USD	8.3	6.3	7.5
DEM	8.5	9.2	8.5
GBP	14.8	11.8	10.0
USD,DEM,GDP korikorko	9.0	8.7	8.3
Finanssipolitiikka			
USA	eksp.	eksp.	restr.
Saksa	eksp.	eksp.	restr.
Muut maat	neutr.	neutr.	neutr.
Valuuttakurssit			
FIM/USD -kurssi	3.8	4.0	4.2
Raakaöljyn hinta, USD/b	23.3	19.8	21.0
Muiden raaka-aineiden hinnat,			
%-muutos	0.1	-6.5	2.2

4.1 Öljyn ja raaka-aineiden hinnat pysyvät vakaina

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta (Pohjanmeren Brent-laatu) on pysytellyt Persianlahden kriisin jälkeen hieman 20 dollarin alapuolella barreilta. Teollisuusmaiden öljyn kysynnän kasvu on taantuman vuoksi ollut heikkoa ja OPEC maat ovat tuottaneet 23 - 24 miljoonaa barrelia päivässä eli jokseenkin yhtä paljon kuin ennen Persianlahden kriisiä, vaikka Irakin ja Kuwaitin tuotantoa ei juuri vielä

Kansantalouden osasto

4.9.1991

ole tullut markkinoille. Öljyn tarjonta on ollut riittävää kattamaan vallitsevan kysynnän ilman tuntuvampia hintapaineita, vaikka Neuvostoliiton tuotanto onkin selvästi vähentynyt. Vuoden lopulle ulottuvat futuurinoteeraukset ennakoivat hintatason säilyvän jokseenkin ennallaan, noin 20 dollarissa. Ensi vuonna öljyn reaalihintan oletetaan pysyvän muuttumattomana.

Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat (HWWA-indeksi) laskivat kuluvan vuoden alkupuoliskolla kysynnän heikkouden vuoksi 15 prosentin vuosivauhtia. Tuntuvinta hintojen lasku oli metallien ja sellun osalta. Kesällä hintojen lasku tasaantui ja tästä eteenpäin raaka-aineiden reaalihintojen oletetaan pysyvän muuttumattomana.

4.2 Rahapolitiikka kevenee hieman

Taloudellisen kasvun vaimeus sekä öljyn ja raaka-aineiden hintojen lasku ovat hidastaneet inflaatiota yleisesti kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Kuluttajahintojen nousuvauhti OECD-maissa on hidastunut noin prosenttiyksiköllä. Suurinta inflaation hidastuminen on ollut Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Näissä maissa rahapolitiikkaa on myös eniten kevennetty ja lyhytaikaiset korot ovat laskeneet 2-3 prosenttiyksiköllä. Sitä vastoin Saksassa voimakkaana jatkunut kysynnän kasvu ja yhdistymisen rahoittamiseksi suoritettujen verojen korotukset ovat voimistaneet inflaatiota ja rahapolitiikkaa on kiristetty viimeksi elokuussa.

Inflaatiopaineiden arvioidaan pysyvän myös jatkossa alhaisina niin öljyn ja raaka-ainehintojen kuin palkkojenkin osalta. Inflaation hidastuminen tekee periaatteessa edelleen tilaa rahapolitiikan keventämiselle ja korkojen laskulle. Kun Saksassa veronkorotuspakettiin liittyvien toimenpiteiden johdosta inflaatiovauhti säilyy kuitenkin verrattain korkeana, mahdollisuudet korkojen laskuun Saksassa ja muissakin Euroopan maissa ovat suhteellisen vähäiset. Yhdysvalloissa puolestaan noususuhdanteen alkamisen oletetaan johtavan korkojen lievään nousuun ensi vuoden kuluessa. Tällä hetkellä Saksan ja Yhdysvaltojen lyhytaikaisten korkojen välillä vallitsevan yli kolmen prosenttiyksikön korkoeron oletetaan lähes häviävän

Kansantalouden osasto

4.9.1991

ensi vuoden loppuun mennessä. Tämän mukaisesti valuuttakurssien oletetaan ennustejaksolla pysyvän muuttumattomina (ks. oheinen taulukko).

4.3 Finanssipolitiikkaa kiristetään

Yhdysvalloissa liittovaltion budjettialijäämä (ml. säästö- ja lainapankkijärjestelmän tukimenot ja sosiaaliturvasektorin ylijäämä) kohosi 220 mrd. dollariin finanssivuonna 1990 ja kuluvan finanssivuoden arvio on 310 - 320 mrd. dollaria eli noin 5 3/4 prosenttia BKT:sta. Viime syksynä hyväksytyyn budjettilain mukaan alijäämää on tarkoitus supistaa jatkossa voimakkaasti niin että vuonna 1995 budjetti olisi lähes tasapainossa. Finanssivuonna 1992 alijäämän arvioidaan supistuvan 280 - 290 mrd. dollariin. Budjetin supistamistavoitteissa pysyminen merkitsisi kireää finanssipolitiikkaa usean vuoden ajan.

Saksassa yhdistymisen budjettikustannukset ovat nousseet paljon odotettua suuremmiksi. Kansantalouden tilinpidon mukainen julkisen sektorin tase (joka sisältää sosiaaliturvasektorin mutta ei rahoitusliiketoimia) on muuttunut pienestä ylijäämästä vuonna 1989 (länsi-Saksassa) alijäämäiseksi joka vastaa 4 1/4 prosenttia BKT:sta vuonna 1991 (koko Saksassa). Itä-Saksan sosiaaliturvan ja uudelleenrakentamisen aiheuttamien tulonsiirtojen arvioidaan kohoavan 145 mrd. DM:aan tänä vuonna eli 5 prosenttiin koko Saksan BKT:sta. Vajeen rahoittamiseksi astui heinäkuun alusta voimaan tänä vuonna toinen finanssipoliittinen paketti, jolla kerätään lisäveroja noin 18 mrd. DM:aa (eli 1/2 % BKT:sta) tänä vuonna ja 28 mrd. DM:aa (1 % BKT:sta) vuonna 1992. Lisäksi hallitus on ilmoittanut leikkaavansa tukiaisia vuonna 1992 ja uhannut kohottaa arvonlisäveroa vuodesta 1993 alkaen. Toimenpiteet budjettialijäämän rahoittamiseksi ja supistamiseksi jatkossa suunnitellulla tavalla merkitsevät kireää finanssipolitiikkaa Saksassa usean vuoden ajan.

Muissa OECD-maissa budjettialijäämiä pääsääntöisesti supistetaan päätösperäisesti, mutta suhdannesyistä ne hieman kasvavat tänä vuonna. Finanssipolitiikka on jokseenkin neutraalia näissä maissa ensi vuonna.

5 Keskeinen epävarmuus USA:n talouden elpyminen

Keskeisenä lähiajan näkymiin liittyvänä epävarmuutena voidaan pitää ennustettua Yhdysvaltojen suhdannenousua. Nousun alkua on tähän asti pidetty heikkona ja kapealla pohjalla olevana, vaikkakin se on jatkunut jo muutaman kuukauden ajan ja on koko ajan myös vahvistunut. Nousua tukee inflaation vaimeneminen ja tuntuvasti alentunut korkotaso. Keskeinen epävarmuus liittyy toisaalta korkeasti velkaantuneen yksityisen sektorin käyttäytymiseen jatkossa sekä toisaalta rahoituskriisin kokeneen pankkisektorin käyttäytymiseen. Alentuneesta korkotasosta huolimatta rahan tarjonnan kasvu on viime aikoina ollut odotettua hitaampaa eikä esim. kulutuskysyntä ole elpynyt odotetulla tavalla. Yhdysvalloissa noususuhdanteen arvioidaan jäävän puolta heikommaksi kuin aiemmissa noususuhdanteissa keskimäärin. Epävarmuudet ovat enemmän ennustettua heikomman kehityksen puolella, mikä toteutuessaan merkitsisi taantumien jatkumista koko maailmantaloudessa.

Kansantalouden osasto

4.9.1991

1 KANSAINVÄLINEN TALOUS		1989	1990	1991	1992
1.1 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS. HUOLTOTASE-ERÄT, %-MUUTOKSET VUOSITTAIN					
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	2.5	1.0	0.0	3.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.0	6.4	4.3	5.6
	TUONTI, MÄÄRÄ	6.0	2.8	0.3	7.5
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	1.9	0.5	-0.6	3.6
	KOTIM.KYS.HINTA	4.0	4.6	3.6	2.9
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	4.7	5.7	3.6	3.2
	VIENTI, MÄÄRÄ	15.0	10.8	6.2	6.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	22.2	12.0	0.2	5.7
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	5.7	5.9	2.6	3.1
	KOTIM.KYS.HINTA	1.6	2.5	2.8	2.9
SAKSA	BKT, MÄÄRÄ	3.8	4.7	3.4	2.5
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.4	10.3	10.9	6.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.7	12.4	13.0	6.8
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	2.7	5.1	3.8	2.6
	KOTIM.KYS.HINTA	2.2	3.1	3.0	3.6
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	3.9	2.8	0.9	2.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	10.3	5.1	1.7	3.4
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.2	6.4	4.0	2.8
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	3.5	3.2	1.5	1.9
	KOTIM.KYS.HINTA	3.2	3.2	3.6	3.0
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	2.1	0.9	-1.7	2.1
	VIENTI, MÄÄRÄ	4.4	5.1	-0.7	3.1
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.0	2.4	-4.5	3.2
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	2.9	0.2	-2.8	2.2
	KOTIM.KYS.HINTA	5.6	4.8	4.4	4.0
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	2.5	0.4	-0.5	0.6
	VIENTI, MÄÄRÄ	2.4	1.1	-0.4	2.7
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.2	0.7	-2.9	0.0
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	4.1	0.3	-1.5	-0.3
	KOTIM.KYS.HINTA	6.8	8.8	9.1	5.6
OECD-MAAT YHT. (6-MAATA) (1)	BKT, MÄÄRÄ	3.3	2.7	1.2	2.9
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.2	7.6	4.9	5.3
	TUONTI, MÄÄRÄ	10.2	6.4	2.0	6.1
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ.	3.1	2.5	0.7	3.0
	KOTIM.KYS.HINTA	3.4	3.9	3.5	3.1
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	2.8	1.8	0.2	1.8
	VIENTI, MÄÄRÄ	6.4	5.1	2.7	3.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.4	4.5	1.2	3.3
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ.	3.2	1.6	-0.3	1.6
	KOTIM.KYS.HINTA	4.9	5.5	5.5	4.3
MUU OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	9.2	5.8	2.7	5.1
MUU MAAILMA (ML.SEV)		7.0	0.1	-1.7	4.0
OPEC		2.0	-2.1	1.9	6.2
KEHITYSMAAT		6.0	5.8	5.1	5.8
MAAILMANKAUPPA		8.4	5.6	2.7	5.5
SUOMEN VIENTIMARKKINAT (PL. MUU MAAILMA)		8.1	5.2	2.1	4.3
DOLLARIN KURSSI, FIM/USD		4.3	3.8	4.0	4.2
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		9.3	8.3	6.3	7.5
EUROKORKO (USD, DEM, GBP)		8.2	9.0	8.7	8.4
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		18.1	23.3	19.8	21.0
RAAKA-AINEHINNAT (PL.ENERGIA), USD,%-MUUTOS		0.3	0.1	-6.5	2.2
SUOMI:YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, KANS. VAL. %-MUUTOS		4.6	7.7	7.2	-2.5
14 MAATA:YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, KANS.VAL. %-MUUTOS		3.1	4.9	3.7	2.9
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI KANS.VAL. %-MUUTOS		-1.5	-2.6	-3.3	5.6
SUHT.YKS.TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI YHT.VAL. %-MUUTOS		-5.1	-3.7	-0.5	6.9

(1) YHDYSVALLAT, JAPANI, SAKSA, RANSKA, ISO-BRITANNIA JA RUOTSI YHTEENSÄ.

Kansantalouden osasto

4.9.1991

1.2 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS, HUOLTOTASE-ERÄT,
%-MUUTOKSET PUOLIVUOSITTAIN VUOSITASOLLA

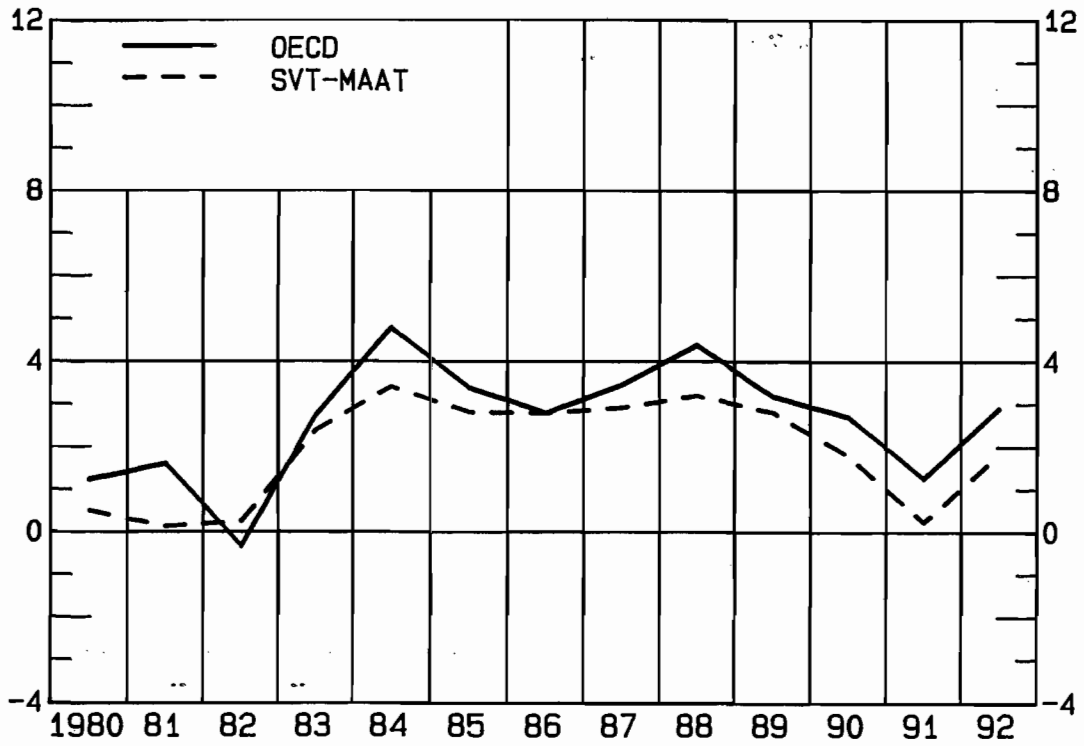
		1989S1	1989S2	1990S1	1990S2	1991S1	1991S2	1992S1	1992S2
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	2.9	1.3	1.0	0.4	-1.7	3.0	3.6	3.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	15.2	6.0	7.5	4.8	3.8	4.9	6.3	4.8
	TUONTI, MÄÄRÄ	4.9	6.7	1.9	0.7	-2.9	6.4	8.2	7.2
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	1.6	1.5	0.3	-0.2	-2.7	3.2	3.9	3.4
	KOTIM.KYS.HINTA	4.5	3.1	4.7	5.8	2.9	2.9	2.9	2.9
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	3.3	6.3	6.0	4.3	5.2	0.0	3.7	5.5
	VIENTI, MÄÄRÄ	14.3	13.7	18.1	-4.8	14.9	1.2	7.8	7.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	26.5	15.9	19.2	-4.4	-4.2	14.8	2.8	3.1
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	5.0	6.6	6.2	4.4	1.8	2.3	2.8	4.8
	KOTIM.KYS.HINTA	1.7	2.8	2.2	2.7	2.9	2.9	2.7	3.2
SAKSA	BKT, MÄÄRÄ	4.9	1.8	6.1	4.7	4.8	-0.8	3.5	3.7
	VIENTI, MÄÄRÄ	16.6	4.4	8.3	20.3	11.1	2.2	7.3	7.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.6	10.5	9.1	20.7	11.7	8.8	6.3	6.0
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.0	3.7	6.4	4.2	4.8	1.6	3.0	2.8
	KOTIM.KYS.HINTA	2.9	1.9	3.6	3.2	2.3	4.5	3.3	3.2
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	4.6	3.1	3.2	1.8	0.6	0.7	2.0	3.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	16.1	4.5	6.8	2.6	1.8	0.8	3.5	5.6
	TUONTI, MÄÄRÄ	9.9	3.4	9.0	4.2	5.4	0.9	3.0	4.4
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	3.4	2.8	3.8	2.3	1.6	0.8	1.9	3.1
	KOTIM.KYS.HINTA	2.9	4.0	1.6	5.8	3.1	2.7	2.8	3.8
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	1.7	1.7	2.6	-3.3	-2.0	0.8	2.5	2.8
	VIENTI, MÄÄRÄ	5.3	8.3	8.2	-3.8	-1.1	3.2	2.3	4.4
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.3	-2.5	10.7	-8.0	-4.7	-0.2	4.1	5.0
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.8	-1.4	3.6	-4.8	-3.1	-0.2	3.0	3.0
	KOTIM.KYS.HINTA	4.8	6.6	4.1	4.2	4.6	4.2	4.2	3.6
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	3.6	1.6	0.6	-1.0	-0.4	-0.3	0.8	1.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	2.2	-0.7	4.8	-4.3	0.4	2.2	2.4	3.8
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.5	5.2	3.5	-8.9	-0.9	-0.4	-0.1	0.6
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	5.8	3.7	0.3	-2.8	-0.9	-1.2	-0.1	0.3
	KOTIM.KYS.HINTA	6.3	6.6	10.0	8.5	10.5	7.0	5.4	4.8
OECD-MAAT YHT. (6 MAATA) (1)	BKT, MÄÄRÄ	3.4	2.7	3.1	1.7	0.9	1.4	3.3	3.6
	VIENTI, MÄÄRÄ	14.4	7.3	9.8	3.9	6.6	3.2	6.1	5.8
	TUONTI, MÄÄRÄ	10.9	8.2	8.0	2.0	-0.4	7.4	5.8	5.6
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.7	2.9	3.0	1.3	-0.3	2.2	3.2	3.5
	KOTIM.KYS.HINTA	3.6	3.3	3.8	4.7	3.1	3.3	3.1	3.2
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	3.4	1.8	2.7	0.0	0.3	0.3	2.2	2.6
	VIENTI, MÄÄRÄ	8.7	3.9	6.9	2.8	2.8	2.6	3.9	5.1
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.3	4.3	7.1	0.1	1.3	2.4	3.5	3.9
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	3.6	2.0	2.9	-1.1	-0.1	0.3	2.0	2.1
	KOTIM.KYS.HINTA	4.7	5.0	5.8	5.7	5.7	4.9	4.1	3.9
MUU OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	9.8	8.2	5.7	3.9	2.8	1.2	6.0	7.3
MUU MAAILMA (ML. SEV)		7.4	7.0	2.0	-10.0	0.0	4.0	4.0	4.0
OPEC		1.4	4.6	7.7	-25.0	15.0	9.7	4.3	6.5
KEHITYSMAAT		4.0	6.0	6.0	5.1	5.1	5.1	6.1	6.1
MAAILMANKAUPPA		8.6	7.1	6.8	1.9	2.5	4.6	5.6	6.1
SUOMEN VIENTIMARKKINAT (PL. MUU MAAILMA)		8.7	6.0	6.9	1.4	2.2	2.8	4.6	5.3
DOLLARIN KURSSI, FIM/USD		4.3	4.3	4.0	3.7	3.9	4.2	4.2	4.2
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		9.8	8.8	8.4	8.1	6.5	6.0	7.0	8.0
EUROKORKO (USD, DEM, GBP)		7.9	8.5	9.0	9.1	8.8	8.6	8.5	8.2
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		17.9	18.3	18.1	28.4	19.6	20.0	21.0	21.0
RAAKA-AINEHINNAT PL. ENERGIA, VUOSITASON %-MUUTOS		4.2	-13.4	5.1	5.1	-15.4	1.8	2.5	2.2

(1) YHDYSVALLAT, JAPANI, SAKSA, RANSKA, ISO-BRITANNIA JA RUOTSI YHTEENSÄ.

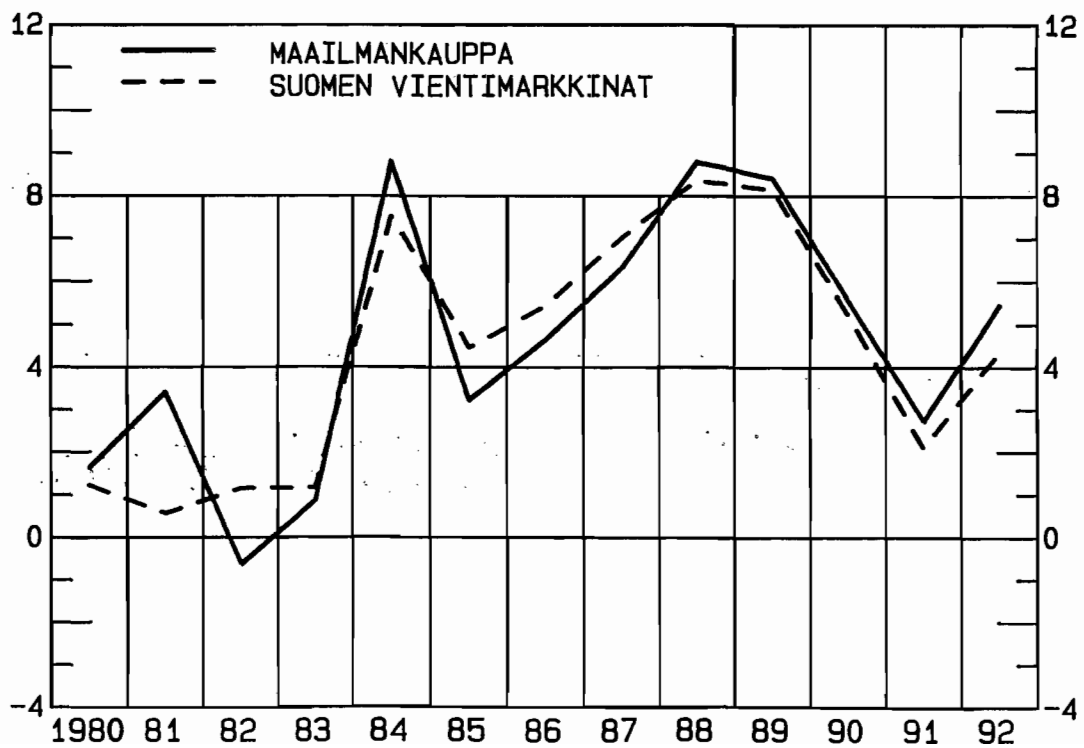
Kansantalouden osasto

4.9.1991

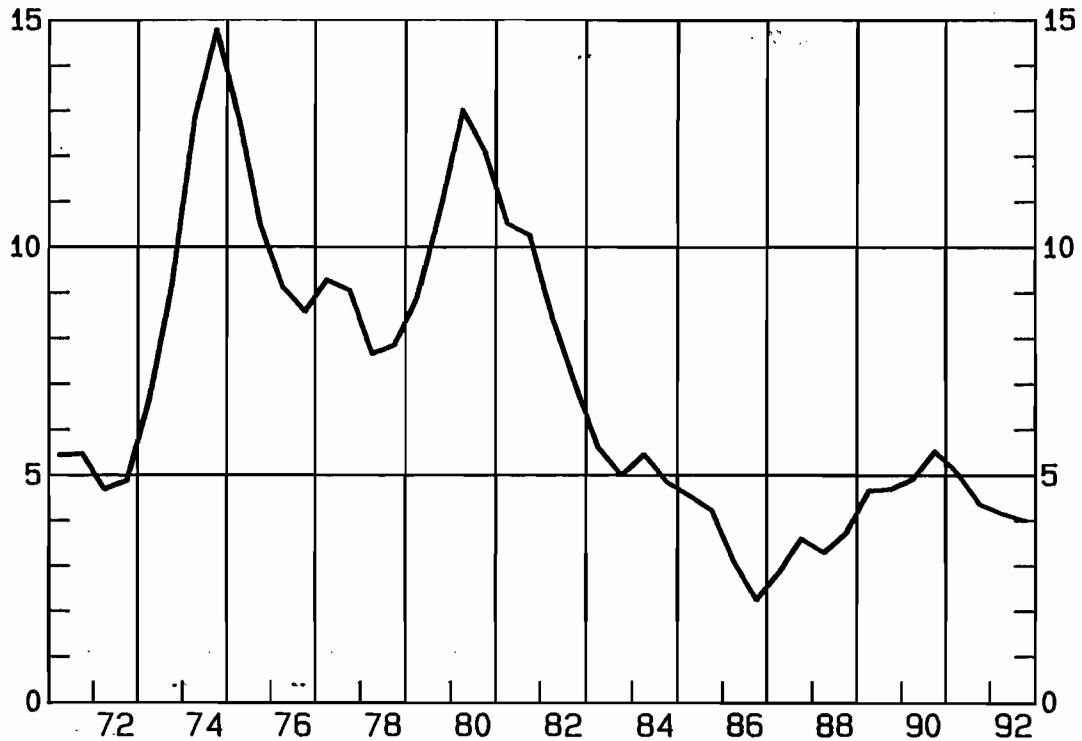
BRUTTOKANSANTUOTE, MÄÄRÄN MUUTOS, %

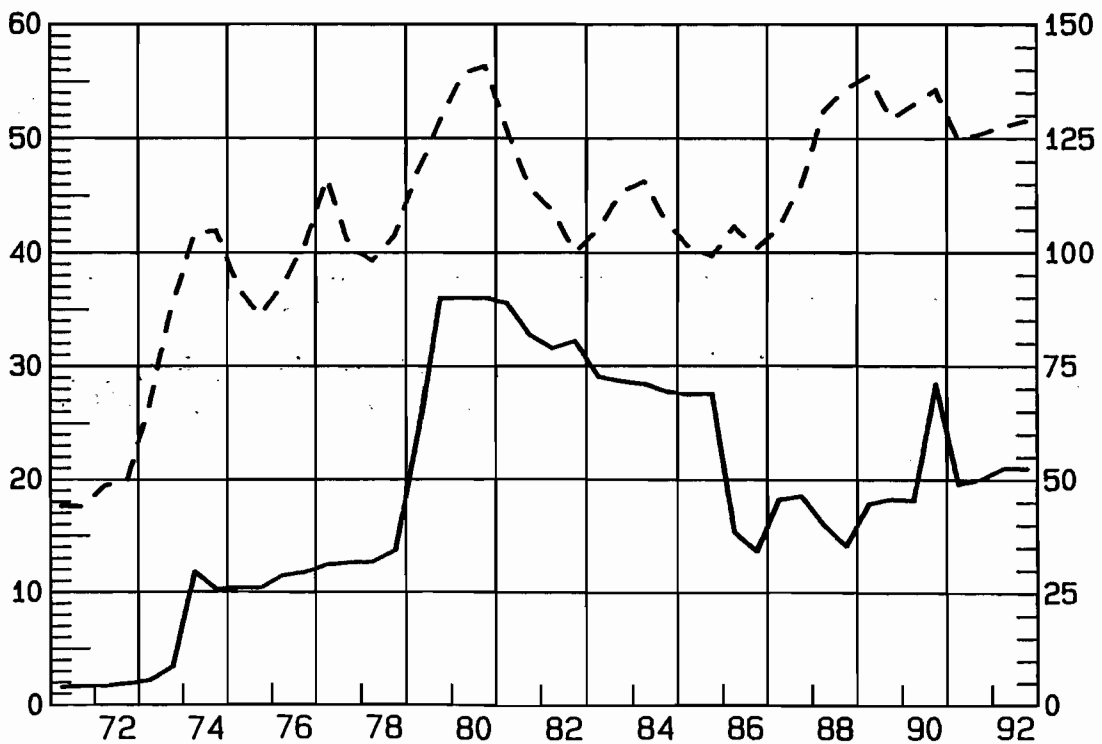
KANSAINVÄLINEN KAUPPA, MÄÄRÄN MUUTOS, %

OECD-MAIDEN KULUTTAJAHINNAT, PROSENTTIMUUTOS
EDELLISEN VUODEN VASTAAVASTA VUOSIPUOLISKOSTA

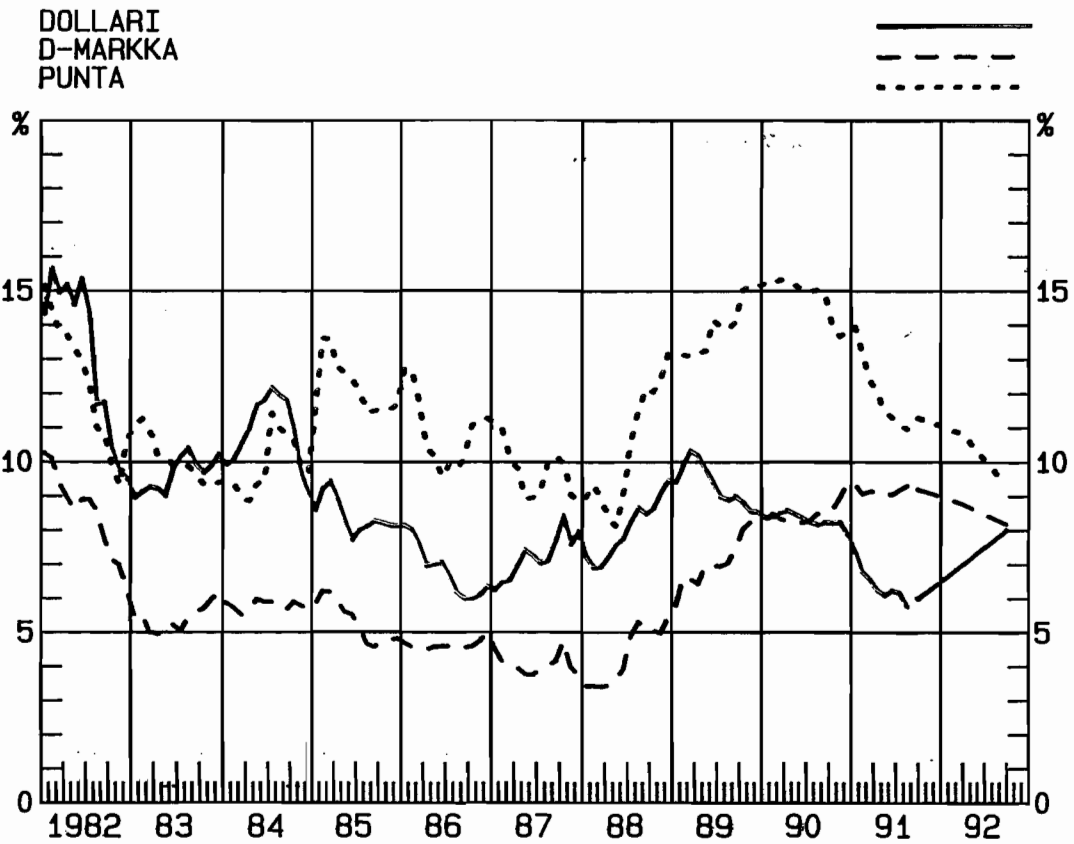
— RAAKAÖLJYN HINTA USD/B (AST.VAS.)
- - - HWWA R-AINEHINNAT PL.ÖLJY, 85=100 (AST.OIK.)

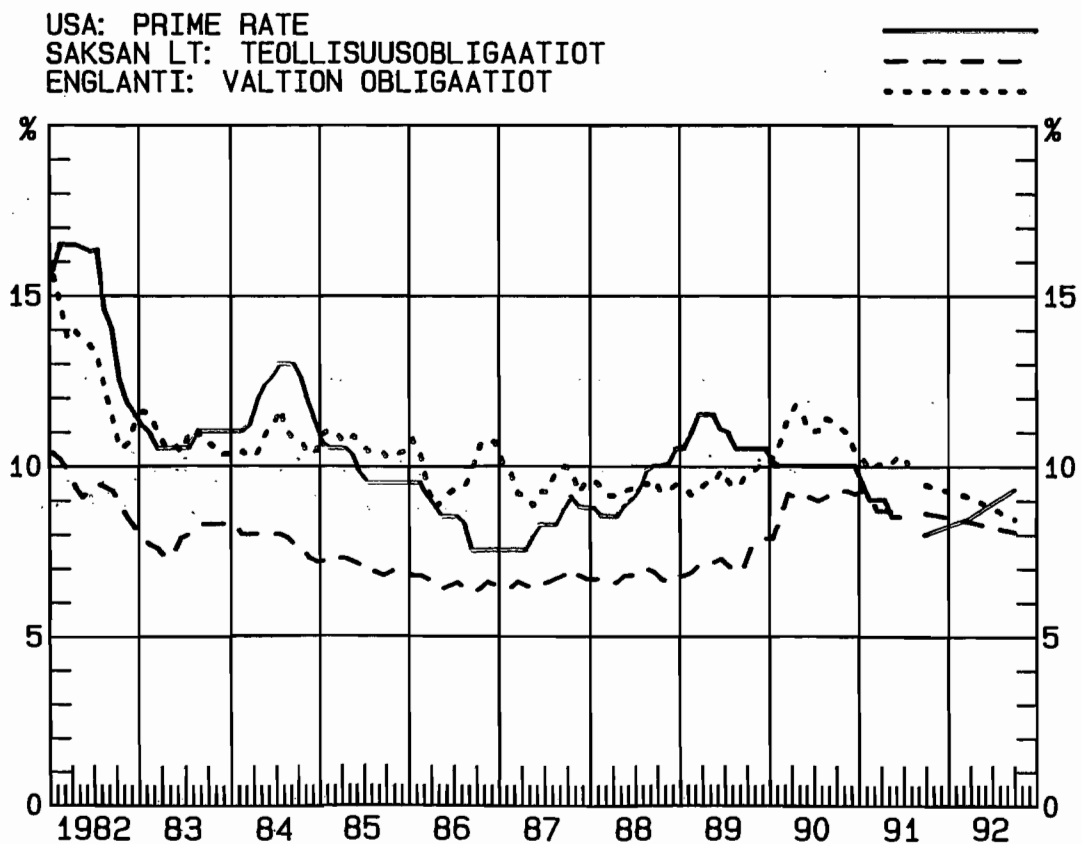
Kansantalouden osasto

4.9.1991

LYHYET KOROT
3 KK: N EUROKOROT

PITKÄT KOROT

SUOMEN PANKKI

Ennuste
Luottamuksellinen

Kansantalouden osasto

13.12.1991

Taloudellinen kehitys 1991–1995

Taloudellinen kehitys 1991–1995

Ennusteen pääkohdat

Kansainvälisen talouden elpymisen arvioidaan siirtyvän ensi vuoden puolelle. Avoimen sektorin kilpailukyvyyn paranemisen ansiosta vienti lisääntyy kuitenkin selvästi ja kokonaistuotanto kääntyy kasvuun ensi vuonna. Kotimainen kysyntä taantuu edelleen. Ulkomaankaupan tasapaino paranee selvästi, mutta vaihtotaseen alijäämä pysyy suurena korkomenojen vuoksi. Työttömyys alkaa vähentyä vasta vuonna 1993. Devalvaatio aiheuttaa huomattavan inflaationsysäyksen. Suurena pysyvä työttömyys hillitsee kuitenkin kotimaisia inflaatiopaineita. Kilpailukyky alkaa uudelleen heikentyä ennustejakson loppupuolella. Talouden tasapainon paranemisen ja talouspolitiikan uskottavuuden kannalta valtion velan nopea kasvu on ongelma.

Taulukko 1. Ennusteen keskeisimpiä muuttujia

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Tavaroiden ja palvelusten vienti, määrän %-muutos	1.8	-7.4	8.0	10.6	6.7	4.5
Kotimainen kysyntä, määrän %-muutos	-0.4	-7.7	-3.7	1.0	4.3	4.4
BKT, mh, %-muutos	0.4	-5.5	0.5	3.3	4.6	4.3
Työttömyysaste, %	3.5	7.6	10.1	10.2	9.6	8.8
Ansiotaso, %-muutos	9.2	6.2	2.4	5.5	8.2	7.5
Yksityisen kulutuksen hintaindeksi, %-muutos	5.8	4.7	4.2	4.0	5.3	5.5
Teollisuuden suhteelliset yksikkötyö- kustannukset, %-muutos	-3.7	1.4	17.7	0.3	-1.6	-2.3
Valtion rahoitusjäämä, % BKT:sta ¹	1.3	-3.4	-5.6	-6.1	-5.1	-4.2
Valtion velka, % BKT:sta	10.9	17.7	24.5	30.8	34.8	37.7
Vaihtotase, % BKT:sta	-5.0	-4.6	-3.2	-2.2	-1.8	-1.6
Ulkomainen nettovelka, % BKT:sta	25.8	35.1	37.2	36.9	35.2	33.6
3 kk ECU-korko	10.5	9.8	9.6	8.2	8.0	8.0
Helibor, 3 kk, %	14.0	13.1	12.5	10.7	10.5	10.5
Pankkien uusien luottojen korko, %	13.8	13.4	13.6	12.5	12.4	11.9

1) Käytettävissä oleva tulo miinus kulutusmenot ja investoinnit.

OECD-maiden talousnäkymät ovat heikentyneet sikäli, että Yhdysvaltain nousun liikkeellelähdön arvioidaan viivästyvän noin puolella vuodella alkusyksyn arvioista. Kerrannaisvaikutuksineen tämä merkitsee kasvun jäämistä teollisuusmaissa runsaaseen 2 prosenttiin ensi vuonna. Myös Suomen vientimarkkinoiden kasvu jää lievästi aiemmin arvioitua hitaammaksi. Lähivuosina teollisuusmaiden kasvun arvioidaan saavuttavan tuotantokapasiteetin mahdollistaman 3 prosentin keskipäivän.

Talospoliittisten toimien myötä Suomen teollisuuden hintakilpailukyky on parantunut. Viennin elpymisen ja kotimaisen tarjonnan markkina-osuuden lisääntymisen ansiosta kokonaistuotanto kääntyy kasvuun ensi vuoden alkupuolella. Kotimainen kysyntä ja työllisyys elpyvät vasta vuonna 1993.

Devalvaation seurauksena ulkomaankaupan tasapaino paranee lähivuosina selvästi, mutta pitemmällä aikavälillä devalvaation siirtyminen kotimaisiin kustannuksiin heikentää kauppatasetta. Kustannusten nousu nopeutuu vuoden 1992 jälkeen, kun patoutuneet inflaatiopaineet alkavat purkautua.

Devalvaation kasvuvaikutus ajoittuu lähivuosiin. Pitemmällä aikavälillä taloudelliseen aktiviteettiin ei jää mitään nettovaikutusta. Kotimaiset korot pysyvät lisääntyneiden inflaatio-odotusten vuoksi lähivuosina korkeampina mitä ne ilman devalvaatiota olisivat olleet.

Työmarkkinaratkaisuun liitetyt hallituksen toimenpiteet lisäävät valtion menoja vajaalla 5 mrd. markalla vuonna 1992 alkuperäiseen budjettiin verrattuna. Valtiontalouden alijäämä syvenee 5 1/2 prosenttiin BKT:sta ensi vuonna. Alijäämät pysyvät suurina myös seuraavina vuosina siitä huolimatta, että menojen - pl. korkomenot - reaalisen kasvun on oletettu pysähtyvän ensi vuoden jälkeen. Ennustelaskelman mukainen kehitys nostaa valtion velan 37 - 38 prosenttiin BKT:sta vuoteen 1995 mennessä.

* * *

Keskeinen epävarmuus ennusteessa liittyy siihen, kuinka voimakkaasti devalvaation aiheuttamat inflaatiopaineet purkautuvat. Tältä osin riski on ennustelaskelmassa arvioitua voimakkaamman inflaation ja hintakilpailukykyedun nopeamman menettämisen suuntaan. Nimellispalkkavaatimuksia voivat lisätä mm. verotuksen kiristyminen, kompensatiovaatimukset liukumista ja tulojaon

palauttamispyrkimys kasvun päästyä vauhtiin. Toinen merkittävä epävarmuus koskee kotimaisen kysynnän kehitystä tilanteessa, jossa yritysten ja kotitalouksien velkaantuneisuus on suuri, korot pysyvät korkeina ja tulevaisuuden odotuksia leimaa epävarmuus. Kotimaisen kysynnän kehitys saattaa olla lähitulevaisuudessa ennustettua deflatorisempi. Tällaisen kehityksen toteutuminen vaikeuttaisi pankkien ongelmia entisestään, mahdollisesti siinä määrin, että sillä olisi vaikutuksia reaalitaloudelliseen kehitykseen.

Kansainvälisen talouden nousu viivästyy

Teollisuusmaiden kasvun elpyminen näyttää siirtyvän ensi vuoden puolelle. Elpymisen ajoittumiseen ja voimakkuuteen liittyy edelleen suuri epävarmuus. Edellytykset kasvun käynnistymiseksi Yhdysvaltojen vetämänä ovat keventyneen rahapolitiikan ja alenevien inflaatiopaineiden ansiosta parantuneet.

Keväällä alkanut Yhdysvaltojen talouden hidas elpyminen on loppuvuodesta laantunut rahapolitiikan tuntuvasta keventymisestä huolimatta. Kokonaistuotanto lisääntyi vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä 1 1/2 prosentin vuosivauhtia yksityisen kulutuksen kasvun ansiosta. Aivan viime aikojen indikaattoritiedot ja kuluttajien luottamuksen uudelleen heikentyminen viittaavat kasvun pysähtymiseen ja taantumien jatkumiseen. Pääsyyinä siihen, että elpyminen ei ole edennyt odotetusti, pidetään yksityisen sektorin korkeata velkaantuneisuutta, pankkien kiristynyttä luotonantopolitiikkaa ja rahapolitiikan pitkiä vaikutusviipeitä.

Saksassa ja Japanissa taloudellinen aktiviteetti on heikentynyt nopeasti kesän jälkeen. Saksassa tähän on vaikuttanut korkean korkotason ohella se, että finanssipolitiikkaa kiristettiin vuoden puolivälissä selvästi Saksan yhdistymisen kustannusten kattamiseksi. Englannissa ja Ranskassa heikkoja merkkejä elpymisestä on ollut havaittavissa, mutta elpymisen vahvistuminen riippuu oleellisesti vientikysynnän kehityksestä. Ruotsissa taantuma on edelleen syventynyt.

Teollisuusmaiden bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan lisääntyvän hitaasti kuluvan vuoden jälkipuoliskon 1 prosentista 3 prosenttiin ensi vuoden jälkipuoliskolla. Vuosikeskisarvoina teollisuusmaiden kokonaistuotannon kasvu jää 1.2 prosenttiin tänä vuonna ja nousee 2.4 prosenttiin vuonna 1992. Suomen vientimarkkinat (Suomen viennille tärkeiden maiden tuonti) kasvavat 1.7

prosenttia tänä vuonna ja 4 prosenttia vuonna 1992. Vuoteen 1995 ulottuvassa keskipitkän ajan laskelmassa vientimarkkinoiden kasvun oletetaan olevan 5 prosenttia vuonna 1993 ja 6 prosenttia vuosina 1994 ja 1995.

Öljyn hinnan oletetaan säilyvän reaalisesti nykytasollaan. Teollisuusmaiden kuluttajahintojen nousu hidastuu kuluvan vuoden runsaasta 4 prosentista 3 3/4 prosenttiin ensi vuonna.

Taulukko 2. Kansainvälinen talous

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
OECD-maiden BKT, määrän %-muutos	2.7	1.2	2.4	3.0	3.0	3.0
Suomen vientimarkkinat, määrän %-muutos	4.9	1.7	3.9	5.0	6.0	6.0
OECD-maiden kuluttajahinnat, %-muutos	5.2	4.7	3.8	3.5	3.5	3.5
Raakaöljyn hinta USD/b	23.3	19.8	21.0	22.0	22.5	23.0

Kauppataase paranee tuntuvasti

Hintakilpailukyvyyn parantuminen tänä ja ensi vuonna yhteensä noin 20 prosentilla lisää vientiä olennaisesti parin seuraavan vuoden aikana. Suomen vientimarkkinoiden lähitulevaisuudessakin heikkona pysyvä kysyntä pakottaa kuitenkin yritykset laskemaan valuuttamääräisiä vientihintoja markkinaosuuksien valtaamiseksi. Länsiviennin kasvua edesauttavat Neuvostoliiton-kaupan ja kotimaisen kysynnän vapauttamat tuotantoresurssit. Kumulatiivisesti viennin määrä kasvaa 19 prosenttia vuosina 1992 - 93 eli 10 prosenttiyksikköä vientimarkkinoita enemmän.

Kotimaisen kysynnän supistuminen ja kotimaisen tuotannon kilpailukyvyyn paraneminen vähentävät tuontia vielä ensi vuonna. Kulutuksen ja investointien supistuminen heijastuu voimakkaana valmiiden tavaroiden tuontiin. Vuonna 1993 kysynnän ja tuotannon elpyminen alkaa kasvattaa tuontia.

Devalvaatiosta huolimatta markkamääräiset vientihinnat nousevat vain 6 prosenttia ensi vuonna markkinaosuuksien kasvattamispyrkimysten ja osin metsäteollisuuden vaikean markkinatilanteen vuoksi. Kun tuontihinnat nousevat yli 12 prosenttia, vaihtosuhte heikkenee tuntuvasti. Devalvaatio ei heijastu heti

täysimääräisesti tuontihintoihinkaan. Puolustaessaan markkinaosuuksia ulkomaiset toimittajat pyrkivät hillitsemään myyntihintojensa nousua.

Kauppataseen ylijäämä paranee kuluvan vuoden vajaan 5 mrd. markan ylijäämästä 14 mrd. markkaan ensi vuonna. Vuonna 1993 kauppataase on jo 20 mrd. markkaa ylijäämäinen. Palveluviennin kilpailukyvyyn paraneminen ja kotitalouksien reaalityulojen supistuminen pienentävät palvelusten taseen alijäämää tuntuvasti.

Taulukko 3. Ulkomaankauppa ja vaihtosuhte

Taulukko %-muutoksista	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Lännenvienti, määrän %-muutos	4.9	-1.8	8.7	12.2	7.4	4.8
Idänvienti, määrän %-muutos	-8.2	-56.9	0.8	1.3	3.2	3.4
Tavaroiden ja palvelusten vienti, määrän %-muutos	1.8	-7.4	8.0	10.6	6.7	4.5
Tavaroiden ja palvelusten tuonti, määrän %-muutos	-1.0	-14.3	-7.2	2.8	5.7	5.1
Tavaroiden vientihinnat, %-muutos	-1.2	1.3	6.4	0.4	3.7	4.8
Vaihtosuhte, %-muutos	-2.7	-1.6	-5.1	-3.3	-0.7	0.7
Kauppataase, mrd. mk	-1.7	4.8	14.4	21.2	24.7	28.1
Palvelusten tase, mrd. mk	-5.6	-6.2	-4.0	-3.9	-5.0	-6.7
Tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tase, mrd. mk	-19.2	-21.9	-26.9	-29.2	-30.7	-32.2
Vaihtotase, mrd. mk	-26.4	-23.5	-16.9	-12.4	-11.5	-11.3

Devalvaatio ja palkkojen jäädytys parantavat avoimen sektorin toimintaedellytyksiä, suljetun sektorin tilanne pysyy vaikeana

Kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan ensi vuonna 0.5 prosenttia. Kuluvan vuoden IV neljännekseltä ensi vuoden IV neljännekselle kasvu on runsaan 2 prosentin suuruinen. Talouden eri lohkojen väliset kasvuerot ovat suuria. Teollisuustuotanto kasvaa ensi vuonna 6 prosenttia, useilla palvelualoilla tuotanto vähenee. Julkisen sektorin rahoitusongelmien vaikeutumisen arvioidaan johtavan julkisten palvelujen kasvun pysähtymiseen.

Tuottavuus nousee ripeästi varsinkin teollisuudessa, mikä toisaalta merkitsee työllisyyden hyvin hidasta paranemista aina vuoteen 1993 saakka. Keskimääräi-

nen työttömyysaste pysyy sekä ensi että seuraavana vuonna 10 prosentin tuntumassa, kausiluonteisesti korkeammallakin. Työllisyys alkaa parantua vasta kotimaisen kysynnän käynnistyttyä vuonna 1993.

Devalvaatio ja palkkojen jäädytys parantavat avoimen sektorin toimintaedellytyksiä merkittävästi ja kääntävät tulonjakoa voimakkaasti sen hyväksi. Voimakkaasti velkaantuneet yritykset käyttänevät lisääntyvän tulorahoituksensa rahoitusrakenteensa parantamiseen, mikä hidastaa investointien elpymistä. Yritysten kiinteiden investointien arvioidaan supistuvan kymmeneksen ensi vuonna. Suljetun sektorin investointien ennustetaan kääntyvän nousuun vasta vuonna 1994.

Yritysten konkurssit lisääntyvät vielä ensi vuonna. Avoimessa sektorissa konkurssiriski koskee edelleen varsinkin sellaisia yrityksiä, joilla vienti Neuvostoliittoon oli tärkeä kysyntätekijä, sekä pieniä alihankintayrityksiä. Käytettävissä olevien reaalityulojen ja kulutuksen supistuminen vaikeuttaa suljetun sektorin yritysten asemaa entisestään. Takavuosien poikkeuksellisen suuret investoinnit rahoitettiin pääasiassa velkarahalla, joka tulee rasittamaan yritysten taloutta vielä pitkään. Suurimmat luottoriskit keskittyvät rakennus- ja kiinteistöalan yrityksiin. Luottotappioita syntyy myös pienten palveluyritysten konkurseista.

Taulukko 4. Tuotanto ja kysyntä

Taulukko %-muutoksista	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Teollisuustuotanto	-1.0	-9.6	5.7	7.5	7.1	6.1
Yrityssektorin kiinteät investoinnit, määrän %-muutos	-6.5	-18.7	-11.8	2.4	7.7	6.9
Asuinrakennusinvestoinnit, määrän %-muutos	-7.9	-22.4	-7.4	5.5	9.9	4.8
Yksityinen kulutus, määrän %-muutos	0.5	-4.8	-3.3	1.5	4.0	3.6
Työttömät, 1000 henkeä	88	192	253	256	242	225

Kulutuksen ja asuntoinvestointien supistuminen jatkuu vielä ensi vuonna

Työllisyyden heikkeneminen sekä yrittäjä- ja pääomatulojen supistuminen merkitsevät kotitalouksien käytettävissä olevan reaalityulon vähenemistä runsaalla

3 prosentilla vuonna 1991. Kun kotitaloudet ovat samanaikaisesti lisänneet säästämistään, yksityisen kulutuksen määrä supistuu lähes 5 prosenttia. Heikko tulokehitys, velkaantuneisuus, laskevat asuntojen hinnat ja korkeat lainakorot ovat tärkeimmät syyt asuntoinvestointien yli 20 prosentin laskuun.

Kotitalouksien reaalityulojen ja kysynnän supistuminen jatkuu ensi vuonna. Tuloja vähentävät heikko työllisyys ja reaaliansiotason lasku. Lisäksi verotus kiristyy kotitalouksien osalta, vaikka ensi vuoteen on oletettu ajoittuvan kahdet veronpalautukset.

Kotitalouksien säästämisasteen arvioidaan edelleen kohoavan ensi vuonna. Yksityisen kulutuksen määrä supistuu näin ollen vielä runsaat 3 prosenttia. Asuntojen hintojen laskun arvioidaan jatkuvan ensi vuoden lopulle. Kun lisäksi myymättömien asuntojen määrä vähenee verraten hitaasti, asuntoinvestoinnit supistuvat 7 - 8 prosenttia. Niiden määrä on tällöin pienempi kuin minään vuonna 1980-luvulla.

Kotitaloussektorin vähäisestä luotonkysynnästä huolimatta sektorin velkaantuneisuus pysyy suurena nimellisten tulojen hitaan kasvun vuoksi. Työttömyyden nousu 10 prosentin tasolle ja varallisuushintojen lasku lisäävät pankkien luottoriskejä kotitalouksien osalta. Onkin ilmeistä, että pankkien luottotappiot lisääntyvät tältä osin lähitulevaisuudessa.

Inflaatio kiihtyy lähivuosina

Markan heikkeneminen kesän aikana valuuttaputken sisällä ja indeksin oletettu pysyminen marraskuun devalvaation jälkeen valuuttaputken keskivaiheilla merkitsevät tänä vuonna markan heikkenemistä Suomen 14 kilpailijamaan valuuttoihin verrattuna 4.2 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna. Ensi vuonna valuuttakurssin heikkeneminen on 9.9 prosenttia kuluvan vuoden keskiarvoon verrattuna. Työmarkkinaratkaisussa sovittu palkkojen yleiskorotusten nollalinja parantaa osaltaan avoimen sektorin hintakilpailukykyä. Teollisuuden hintakilpailukyvyn arvioidaan paranevan vuosina 1991 ja 1992 yhteensä 20 prosenttia suhteellisilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna.

Marraskuinen markan devalvaatio ja eräät välillisten verojen korotukset kiihdyttävät hintojen nousua loppuvuodesta. Lokakuussa runsaaseen 3 prosent-

tiin hidastunut kuluttajahintojen 12 kuukauden nousu nopeutuu joulukuussa vajaan 4 prosenttiin. Maltillinen palkkakehitys ja edelleen supistuva kysyntä rajoittavat kotimaisista tekijöistä aiheutuvaa hintapainetta ensi vuonna. Kuluttajahintaindeksin arvioidaan kohoavan vuoden aikana vajaan 5 prosenttia, joten palkkojen indeksikynnyksen¹ ylittymisen todennäköisyys on pieni.

Paineita suhteellisen suuriinkin palkankorotuksiin vuodesta 1993 alkaen tuovat devalvaation voimistamat inflaatio-odotukset ja palkansaajien tuloverotuksen kiristyminen. Korkean työttömyyden arvioidaan pitävän sopimuskorotukset vuonna 1993 maltillisina eli noin 3 prosentissa. Suhdannelitilanteen parantumisen myötä palkkojen nousu nopeutuu vuosina 1993 - 95, joskin kysyntään nähden edelleen varsin runsas työvoiman tarjonta pitää palkkaliikumia verraten pieninä.

Työvoimakustannusten nousu heikentää avoimen sektorin hintakilpailukykyä jonkin verran vuosina 1994 ja 1995, mutta vielä nopeana jatkuva tuottavuuden kohoaminen hidastaa tätä kehitystä. Kilpailukyky heikkenee verraten nopeasti myöhempinä vuosina, kun taloudellinen kasvu taantuu.

Taulukko 5. Työkustannukset ja kuluttajahinnat

Taulukko %-muutoksista	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Ansiotasoindeksi, %-muutos	9.2	6.2	2.4	5.5	8.2	7.5
Sopimuspalkat, yksit., %-muutos	4.6	3.7	0.9	3.7	6.8	6.2
Reaaliansiotaso, %-muutos	3.2	1.4	-1.8	1.4	2.7	1.9
Verojen jälkeinen reaali keskipalkka	6.6	0.6	-6.2	3.8	3.0	2.4
Teollisuuden työkustannukset, työtuntia kohti, %-muutos	11.8	6.9	2.4	7.7	9.1	9.1
Teollisuuden yksikkötyökustannukset, %-muutos	7.7	6.5	-3.8	2.2	4.2	4.9
Kuluttajahinnat, %-muutos	6.1	4.3	4.3	4.0	5.3	5.4

¹ Tuloratkaisussa on sovittu, että kuluttajahintojen nousu kompensoidaan palkankorotuksina siltä osin kuin kuluttajahintaindeksin nousu vuoden 1991 joulukuusta vuoden 1992 lokakuuhun ylittää 5.4 prosenttia edellyttäen, että ylitys on vähintään 0.5 prosenttiyksikköä.

Julkisen talouden velka lisääntyy voimakkaasti

Eräät päätösperäiset menonlisäykset ja erityisesti suhdanneautomaatiikka ovat lisänneet valtiontalouden menojen kasvua kuluvana vuonna. Määrällisesti valtion kassamenot kasvavat 12 - 13 prosenttia. Kun lama on samanaikaisesti kaventanut veropohjaa, valtion verotulot supistuvat hieman. Valtiontalouden rahoitusjäämä heikkenee 4.7 prosenttia BKT:sta vuonna 1991.

Valtion kassamenojen kasvu hidastuu määrällisesti vajaaseen 3 prosenttiin. Kun taloudellinen aktiviteetti piristyy vain avoimessa sektorissa, työllisyysperusteiset menot kasvavat edelleen. Veroperusteita kiristetään välittömän verotuksen puolella, mutta välillisen verotuksen kustannusrasitus yrityksille kevenee erityisesti liikevaihtoveron osalta. Verotulojen kasvua pienentävät lisäksi ensi vuoteen ajoittuvat kahdet veronpalautukset. Valtion rahoitusaliäämä syvenee 5.4 prosenttiin BKT:sta ja nettorahoitustarve kasvaa kuluvan vuoden 28 mrd. markasta 40 mrd. markan tuntumaan. Uusien lainojen nostotarve on arviolta 55 mrd. markkaa.²

Kuntien verotulot supistuvat tänä vuonna lähes 6 prosenttia ja ensi vuonna runsaiden veronpalautusten vuoksi vielä 4 prosenttia. Kuntien rahoitusaseman kiristyminen on johtanut menojen kasvun selvään hidastumiseen. Ensi vuonna kulutusmenot pysyvät lähes ennallaan ja investoinnit supistuvat jyrkästi.

Palkansaajien TEL-maksun verovähennyskelpoisuus alentaa veroastetta vuodesta 1993 alkaen. Ennustelaskelmassa ei ole oletettu tästä aiheutuvan julkisen sektorin verotulojen pientymistä kompensoivia veroperustemuutoksia.

Taulukko 6. Julkinen talous

Taulukko %-muutoksista	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Julkinen kulutus, määrän %-muutos	4.4	1.7	0.1	-0.1	0.4	1.1
Julkiset investoinnit, määrän %-muutos	12.7	-2.6	-8.0	0.0	0.0	0.0
Bruttoveroaste, %	37.5	36.2	35.4	34.5	34.4	34.3
Nettoveroaste, %	25.7	22.7	20.8	20.4	21.0	21.5
Valtion nettoluotonotto, % BKT:sta	-1.3	3.4	5.6	6.1	5.1	4.2

²Lainojen nostoon vaikuttaa jonkin verran se, kuinka paljon lainoja kuoletetaan ennen aikaisesti.

Korot pysyvät korkeina

Ulkomainen ECU korikorko on noussut tämän vuoden loppupuoliskolla. Nousun odotetaan jatkuvan myös ensi vuoden alkupuolella, jonka jälkeen ECU-korko alkaa hitaasti laskea. Korkojen laskun mahdollistaa inflaatiopaineiden väistyminen. Vuositasolla ECU-korikorko on ensi vuonna 9.6 prosenttia ja 8.2 prosenttia vuonna 1993.

Kotimainen 3 kuukauden heliborkorko seuraa kansainvälistä korkokehitystä, mutta korkoero tulee pysymään korkeana. Vuoden 1992 alkupuolella korkoero on 3.0 prosenttia, minkä jälkeen se laskee 2.5 prosenttiin. Pitkät korot tulevat myös säilymään korkeina, mikä on toisaalta seurausta valtiontalouden suuresta rahoitustarpeesta ja toisaalta heijastaa tulevaisuuden inflaatio-odotuksia. Kuitenkin reaalikorot laskevat nykyiseltä tasolta inflaation kiihtyessä tulevaisuudessa.

Pankit pyrkivät parantamaan kannattavuuttaan pitämällä korkomarginaalin suurena, minkä vuoksi lainojen korot pysyvät korkeina. Uusien luottojen korot nousevat ensi vuonna 13.6 prosenttiin eivätkä laske alle 11 prosentin koko ennusteperiodin aikana. Siten korkea korkotaso osaltaan tulee pitämään markkamääräisen antolainauksen kasvun maltillisena. Markkamääräinen antolainaus ei kasva tänä vuonna lainkaan ja ensi vuonnakin kasvu on vain 2 prosenttia, joten reaalisesti lainakanta supistuu. Taloudellisen kasvun lähtiessä liikkeelle vuonna 1993 markkamääräinen antolainaus alkaa elpyä.

Valtiontalouden alijäämä pyritään rahoittamaan puoliksi valuuttalainoilla ja puoliksi kotimaahan emittoitavilla markkalainoilla. Valtion rahoitustarpeen takia pitkän pääoman nettotuonti pysyy suurena, vaikka yksityisen sektorin ulkomainen nettovelka ei kasva merkittävästi ensi vuonna. Yksityisen sektorin rahoitusaseman paraneminen antaa tilaa valtion kotimaiselle lainanotolle. Markkalainojen saaminen saattaa silti vaikeutua, jos ulkomaiset sijoittavat eivät halua ottaa lisää markkaobligatioita sijoitussalkkuihinsa.

Taulukko 1	KANSAINVÄLINEN TALOUS Suhdannekehitys, huoltotase-erät 1.1 Vuosittain. 1.2 Puolivuosittain vuositasolla
Taulukko 2	HUOLTOTASE 2.1 Määrät 85-hinnoin 2.2 Käypiin hintoihin
Taulukko 3	ULKOMAANKAUPAN HINNAT JA VAIHTOSUHDE
Taulukko 4	ULKOMAANKAUPAN MÄÄRÄ
Taulukko 5	KIINTEÄT INVESTOINNIT
Taulukko 6	TUOTANNON MÄÄRÄ SEKTOREITTAIN
Taulukko 7	TYÖVOIMATASE
Taulukko 8	ANSIOTASO JA TUOTTAVUUS
Taulukko 9	KOTITALOUKSIEN TULOT JA KULUTUS
Taulukko 10	KANSANTULO
Taulukko 11	VALTION TULOT
Taulukko 12	VALTION MENOT
Taulukko 13	VALTION RAHOITUSALIJÄÄMÄ
Taulukko 14	JULKISEN TALouden PARAMETRIT
Taulukko 15	MAKSUTASE
Taulukko 16	RAHOITUSJÄÄMÄT
Taulukko 17	KOROT
Taulukko 18	ENNUSTEEN KESKEISIMPIÄ MUUTTUJIA

1 KANSAINVÄLINEN TALOUS
1.1 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS, HUOLTOTASE-ERÄT,
%-MUUTOKSET VUOSITTAIN

		1989	1990	1991	1992
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	2.5	1.0	-0.4	2.7
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.0	6.4	4.2	5.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	6.0	2.8	-0.6	5.4
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	1.9	0.5	-1.1	2.6
	KOTIM.KYS.HINTA	4.0	4.6	3.6	3.0
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	4.7	5.7	4.4	2.7
	VIENTI, MÄÄRÄ	15.0	10.8	4.3	2.7
	TUONTI, MÄÄRÄ	22.2	12.0	-0.3	6.4
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	5.7	5.9	3.6	3.3
	KOTIM.KYS.HINTA	1.6	2.5	2.7	2.5
SAKSAN L-T	BKT, MÄÄRÄ	3.8	4.7	3.1	1.6
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.4	10.3	12.1	6.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.7	12.4	14.5	7.7
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	2.7	5.1	3.6	2.2
	KOTIM.KYS.HINTA	2.2	3.1	2.9	3.0
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	3.9	2.8	1.4	2.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	10.3	5.1	1.5	5.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.2	6.4	2.1	3.4
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	3.5	3.2	1.6	2.1
	KOTIM.KYS.HINTA	3.2	3.2	3.5	2.4
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	2.0	1.2	-2.0	2.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	4.5	4.1	1.3	5.8
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.3	0.6	-3.4	4.1
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	3.0	0.3	-3.4	1.5
	KOTIM.KYS.HINTA	5.6	4.8	4.4	3.6
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	2.5	0.6	-1.1	0.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	2.6	1.2	-1.5	1.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.1	0.6	-5.9	-0.6
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ	4.1	0.4	-2.7	-0.5
	KOTIM.KYS.HINTA	6.8	8.8	9.0	4.4
OECD-MAAT YHT. (6-MAATA) (1)	BKT, MÄÄRÄ	3.3	2.7	1.2	2.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	11.2	7.5	4.7	5.1
	TUONTI, MÄÄRÄ	10.2	6.2	1.5	5.5
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ.	3.1	2.5	0.6	2.5
	KOTIM.KYS.HINTA	3.4	3.9	3.5	2.9
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	2.8	1.9	-0.1	1.4
	VIENTI, MÄÄRÄ	6.5	4.8	3.1	4.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	7.5	4.0	0.6	3.4
	KOTIM.KYS.MÄÄRÄ.	3.2	1.7	-0.9	1.1
	KOTIM.KYS.HINTA	4.9	5.5	5.4	3.6
MUU OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	9.2	5.8	2.2	3.4
MUU MAAILMA (ML.SEV)		7.0	0.1	-1.7	4.0
OPEC		2.0	-2.1	5.4	6.5
KEHITYSMAAT		6.0	5.8	5.1	5.8
MAAILMANKAUPPA		8.4	5.4	2.6	4.8
SUOMEN VIENTIMARKKINAT (PL. MUU MAAILMA)		8.2	4.9	1.7	3.9
DOLLARIN KURSSI, FIM/USD		4.3	3.8	4.1	4.4
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		9.3	8.3	6.0	6.5
EUROKORKO (USD, DEM, GBP)		8.2	9.0	8.6	8.2
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		18.1	23.3	19.8	21.0
RAAKA-AINEHINNAT (PL. ENERGIA), USD, %-MUUTOS		0.3	0.1	-9.2	0.2
SUOMI: YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, KANS. VAL. %-MUUTOS		4.6	7.7	6.5	-3.8
14 MAATA: YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET, KANS. VAL. %-MUUTOS		3.1	4.9	3.7	2.9
SUHT. YKS. TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI KANS. VAL. %-MUUTOS		-1.5	-2.6	-2.7	7.0
SUHT. YKS. TYÖKUST. 14 MAATA/SUOMI YHT. VAL. %-MUUTOS		-5.1	-3.7	1.4	17.7

(1) YHDYSVALLAT, JAPANI, SAKSA, RANSKA, ISO-BRITANNIA JA RUOTSI YHTEENSÄ.

1.2 KANSAINVÄLINEN SUHDANNEKEHITYS.HUOLTOTASE-ERÄT,
%-MUUTOKSET PUOLIVUOSITTAIN VUOSITASOLLA

		1989S1	1989S2	1990S1	1990S2	1991S1	1991S2	1992S1	1992S2
YHDYSVALLAT	BKT, MÄÄRÄ	2.9	1.3	1.0	0.4	-1.8	1.8	3.0	2.8
	VIENTI, MÄÄRÄ	15.2	6.0	7.5	4.8	4.0	3.9	6.9	5.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	4.9	6.7	1.9	0.7	-3.3	3.5	6.1	5.8
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	1.6	1.5	0.3	-0.2	-2.9	1.8	2.9	2.8
	KOTIM.KYS.HINTA	4.5	3.1	4.7	5.8	2.9	2.9	3.1	2.8
JAPANI	BKT, MÄÄRÄ	3.3	6.3	6.0	4.3	6.6	0.4	2.9	4.6
	VIENTI, MÄÄRÄ	14.3	13.7	18.1	-4.8	12.8	-2.1	4.7	4.0
	TUONTI, MÄÄRÄ	26.5	15.9	19.2	-4.4	-3.8	11.4	4.7	5.0
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	5.0	6.6	6.2	4.4	3.6	2.7	3.0	4.7
	KOTIM.KYS.HINTA	1.7	2.8	2.2	2.7	2.9	2.3	2.4	3.0
SAKSA	BKT, MÄÄRÄ	4.9	1.8	6.1	4.7	4.7	-1.5	3.4	1.2
	VIENTI, MÄÄRÄ	16.6	4.4	8.3	20.3	14.3	1.0	7.9	7.6
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.6	10.5	9.1	20.7	16.0	6.2	9.1	6.4
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.0	3.7	6.4	4.2	4.9	0.5	3.8	0.6
	KOTIM.KYS.HINTA	2.9	1.9	3.6	3.2	2.3	4.0	2.4	3.0
RANSKA	BKT, MÄÄRÄ	4.6	3.1	3.2	1.8	1.1	1.7	2.3	3.3
	VIENTI, MÄÄRÄ	16.1	4.5	6.8	2.6	0.9	1.8	5.4	7.5
	TUONTI, MÄÄRÄ	9.9	3.4	9.0	4.2	1.6	1.2	3.6	5.3
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	3.4	2.8	3.8	2.3	1.3	1.6	1.9	2.8
	KOTIM.KYS.HINTA	2.9	4.0	1.6	5.8	3.1	2.3	2.0	3.2
ISO-BRITANNIA	BKT, MÄÄRÄ	1.7	1.6	3.3	-3.0	-2.8	0.8	1.9	3.5
	VIENTI, MÄÄRÄ	5.2	8.9	5.9	-3.7	1.8	5.3	5.4	7.2
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.2	-1.2	4.7	-5.4	-4.8	1.7	5.0	4.9
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.7	-1.2	3.0	-3.6	-4.8	-0.2	1.8	2.8
	KOTIM.KYS.HINTA	4.8	6.6	4.1	4.2	4.6	3.9	3.7	3.1
RUOTSI	BKT, MÄÄRÄ	3.7	1.6	0.9	-1.1	-1.6	-0.1	0.2	-0.1
	VIENTI, MÄÄRÄ	3.0	-1.4	5.7	-5.0	-0.3	-0.2	1.7	0.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.4	5.2	3.6	-9.2	-6.6	-1.0	-0.5	-0.3
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	5.6	3.9	0.3	-2.8	-3.8	-0.4	-0.6	-0.5
	KOTIM.KYS.HINTA	6.3	6.6	10.0	8.5	10.5	6.8	3.8	3.3
OECD-MAAT YHT. (6 MAATA) (1)	BKT, MÄÄRÄ	3.4	2.7	3.2	1.7	1.1	0.9	2.9	3.0
	VIENTI, MÄÄRÄ	14.4	7.3	9.7	3.9	6.8	2.0	6.2	5.9
	TUONTI, MÄÄRÄ	10.8	8.3	7.5	2.2	-0.4	5.1	5.8	5.5
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	2.7	2.9	2.9	1.4	-0.2	1.6	2.8	2.9
	KOTIM.KYS.HINTA	3.6	3.3	3.8	4.7	3.1	3.0	2.8	3.0
SVT-MAAT	BKT, MÄÄRÄ	3.5	1.8	2.9	0.1	-0.3	0.1	1.8	1.7
	VIENTI, MÄÄRÄ	8.9	3.8	6.6	2.6	4.1	2.1	4.9	5.1
	TUONTI, MÄÄRÄ	8.2	4.6	5.5	0.7	0.0	2.0	4.1	3.7
	KOTIM.KYS. MÄÄRÄ	3.5	2.2	2.7	-0.7	-1.6	0.2	1.6	1.2
	KOTIM.KYS.HINTA	4.7	5.0	5.8	5.7	5.7	4.6	3.2	3.2
MUU OECD	TUONTI, MÄÄRÄ	9.8	8.2	5.7	3.9	2.8	-0.6	4.4	5.3
MUU MAAILMA (ML. SEV)		7.4	7.0	2.0	-10.0	0.0	4.0	4.0	4.0
OPEC		1.4	4.6	7.7	-25.0	22.8	10.1	5.9	4.3
KEHITYSMAAT		4.0	6.0	6.0	5.1	5.1	5.1	6.1	6.1
MAAILMANKAUPPA		8.6	7.2	6.4	2.1	2.5	3.3	5.4	5.4
SUOMEN VIENIMARKKINAT(PL MUU MAAILMA)		8.7	6.2	6.0	1.8	1.6	1.9	4.6	4.6
DOLLARIN KURSSI,FIM/USD		4.3	4.3	4.0	3.7	3.9	4.2	4.4	4.4
3 KK:N EURODOLLARIKORKO		9.8	8.8	8.4	8.1	6.5	5.5	6.0	7.0
EUROKORKO (USD,DEM,GBP)		7.9	8.5	9.0	9.1	8.8	8.4	8.3	8.1
RAAKAÖLJY USD/TYNNYRI		17.9	18.3	18.1	28.4	19.6	20.0	21.0	21.0
RAAKA-AINEHINNAT PL. ENERGIA, VUOSITASON %-MUUTOS		4.2	-13.4	5.1	5.1	-15.4	-9.7	3.3	4.7

(1) YHDYSVALLAT, JAPANI, SAKSA, RANSKA, ISO-BRITANNIA JA RUOTSI YHTEENSÄ.

2.1. HUOLTOTASE 1985-mrd. mk, määrät ja %-muutokset

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Bruttokansantuote mh	395.1	396.7	375.0	377.0	389.3	407.4	424.8
	5.4%	0.4%	-5.5%	0.5%	3.3%	4.6%	4.3%
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	128.8	127.5	109.2	101.4	104.2	110.2	115.8
	8.8%	-1.0%	-14.3%	-7.2%	2.8%	5.7%	5.1%
KOKONAISTARJONTA	6.2%	0.1%	-7.6%	-1.2%	3.2%	4.9%	4.5%
Tavaroiden ja palvelusten vienti	107.6	109.4	101.3	109.4	120.9	129.0	134.8
	1.6%	1.8%	-7.4%	8.0%	10.6%	6.7%	4.5%
Kulutus	295.9	300.4	291.3	284.5	287.5	296.0	304.7
	3.8%	1.5%	-3.0%	-2.3%	1.1%	3.0%	2.9%
Yksityinen kulutus	218.8	219.8	209.4	202.5	205.6	213.8	221.6
	4.2%	0.5%	-4.8%	-3.3%	1.5%	4.0%	3.6%
Julkinen kulutus	77.1	80.5	81.9	82.0	81.9	82.2	83.1
	2.6%	4.4%	1.7%	0.1%	-0.1%	0.4%	1.1%
Kiinteät investoinnit	106.4	101.1	83.9	75.3	77.3	82.6	86.9
	14.1%	-5.0%	-17.0%	-10.2%	2.6%	6.9%	5.3%
Yksityiset kiinteät investoinnit	95.2	88.4	71.6	64.0	65.9	71.3	75.6
	16.3%	-7.1%	-19.1%	-10.6%	3.0%	8.1%	6.1%
Julkiset kiinteät investoinnit	11.2	12.7	12.3	11.3	11.3	11.3	11.3
	-1.9%	12.7%	-2.6%	-8.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Varastojen muutos ja tilastovirhe	14.1	13.3	7.8	9.2	7.8	9.9	14.2
	55.1%	-5.1%	-41.6%	17.8%	-15.0%	27.5%	42.3%
Varastojen muutos	6.1	4.1	-1.4	-0.1	-1.4	0.7	4.9
	168.9%	-32.3%	-134.9%	-96.4%	2697.4%	-150.2%	587.9%
Tilastovirhe	8.0	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2
	17.3%	15.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Var.muutos + til.v % ed.v.kok. kysynnästä	1.0	-0.1	-1.1	0.3	-0.3	0.4	0.8
KOKONAISKYSYNTÄ	6.2%	0.1%	-7.6%	-1.2%	3.2%	4.9%	4.5%
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ	7.4%	-0.4%	-7.7%	-3.7%	1.0%	4.3%	4.4%

2.2. HUOLTOTASE, käypiin hintoihin, mrd. mk ja %-muutokset

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Bruttokansantuote mh	496.9	524.8	512.0	528.7	566.3	625.7	689.7
	12.5%	5.6%	-2.4%	3.3%	7.1%	10.5%	10.2%
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	126.0	126.3	112.6	117.2	125.5	138.9	152.5
	14.7%	0.3%	-10.9%	4.0%	7.1%	10.7%	9.8%
KOKONAISTARJONTA	13.0%	4.5%	-4.1%	3.4%	7.1%	10.5%	10.2%
Tavaroiden ja palvelusten vienti	116.7	119.1	111.0	127.2	142.3	158.1	173.4
	7.3%	2.1%	-6.8%	14.6%	11.9%	11.0%	9.7%
Kulutus	355.4	384.5	392.1	397.9	418.0	454.3	493.8
	9.8%	8.2%	2.0%	1.5%	5.0%	8.7%	8.7%
Yksityinen kulutus	257.6	273.8	273.1	275.3	290.7	318.3	348.0
	9.7%	6.3%	-0.3%	0.8%	5.6%	9.5%	9.3%
Julkinen kulutus	97.8	110.6	119.0	122.6	127.3	136.0	145.8
	10.2%	13.1%	7.5%	3.1%	3.8%	6.8%	7.2%
Kiinteät investoinnit	137.4	138.1	117.0	111.0	118.6	133.4	147.7
	23.7%	0.5%	-15.2%	-5.2%	6.9%	12.4%	10.7%
Yksityiset kiinteät investoinnit	123.1	121.0	99.9	94.2	101.2	115.1	128.5
	26.3%	-1.7%	-17.4%	-5.7%	7.4%	13.7%	11.6%
Julkiset kiinteät investoinnit	14.3	17.1	17.2	16.7	17.4	18.3	19.2
	5.3%	19.2%	0.5%	-2.4%	4.0%	5.0%	5.1%
Varastojen muutos ja tilastovirhe	13.4	9.5	4.5	9.8	12.9	18.9	27.4
	69.0%	-29.5%	-52.5%	118.5%	31.5%	46.3%	45.4%
Var.muutos+til.v % ed.v.kok. kysynnästä	1.0	-0.6	-0.8	0.9	0.5	0.9	1.1
KOKONAISKYSYNTÄ	13.0%	4.5%	-4.1%	3.4%	7.1%	10.5%	10.2%
KOTIMAINEN KOKONAISKYSYNTÄ	14.4%	5.1%	-3.5%	1.0%	5.9%	10.4%	10.3%

3. ULKOMAANKAUPPA, HINNAT

TAULUKKO %-MUUTOKSISTA	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
VIENTIHINNAT							
TAVARAVIENNIN YKSIKKÖARVO	7.5%	-1.2%	1.3%	6.4%	0.4%	3.7%	4.8%
TUONTIHINNAT							
Raaka-aineet, yks.arvo	-1.4%	-1.1%	7.6%	11.4%	3.5%	4.0%	4.0%
R.öljy, p.- ja voit.ain. yks. arvo	21.2%	15.4%	-3.2%	18.1%	3.5%	4.0%	4.0%
Investointitavarat, yks. arvo	-0.5%	4.9%	3.7%	14.7%	3.6%	4.0%	4.0%
Kulutustavarat, yks. arvo	3.1%	3.3%	4.2%	13.4%	3.6%	4.6%	4.0%
TAVARATUONNIN YKSIKKÖARVO	3.5%	1.7%	2.9%	12.1%	3.9%	4.4%	4.1%
VAIHTOSUHDE (YKS.ARVOISTA)	3.9%	-2.7%	-1.6%	-5.1%	-3.3%	-0.7%	0.7%

4. ULKOMAANKAUPPA, MÄÄRÄT

TAULUKKO %-MUUTOKSISTA	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
VIENNIN MÄÄRÄ, 1985-Mmk							
Tavaroiden länsivienti	1.6%	4.9%	-1.8%	8.7%	12.2%	7.4%	4.8%
Tavaroiden idänvienti	-8.0%	-8.2%	-56.9%	0.8%	1.3%	3.2%	3.4%
TAVAROIDEN VIENTI (Ulk.k.til.)	-0.1%	2.8%	-9.7%	8.1%	11.5%	7.2%	4.8%
Palvelusten vienti (SNA)	1.8%	3.7%	3.9%	7.4%	7.0%	4.4%	3.4%
TAV. JA PALV. VIENTI (SNA)	1.6%	1.8%	-7.4%	8.0%	10.6%	6.7%	4.5%
TUONNIN MÄÄRÄ, 1985 Mmk							
Raaka-aineet	14.7%	-4.0%	-18.5%	-1.3%	6.6%	6.6%	4.1%
R.öljy,poltto- ja voit.ain.	-8.5%	3.6%	-1.2%	-3.2%	-3.2%	1.8%	4.0%
Investointitavarat	20.1%	-10.5%	-32.3%	-22.8%	-4.2%	5.4%	6.7%
Kulutustavarat	11.9%	-3.8%	-15.0%	-11.8%	1.5%	5.3%	5.6%
TAVAROIDEN TUONTI (Ulk.k.til.)	10.7%	-3.8%	-17.1%	-6.5%	2.5%	5.3%	4.6%
Palvelusten tuonti (SNA)	9.1%	8.7%	2.0%	-10.7%	4.1%	7.7%	7.6%
TAV. JA PALV. TUONTI (SNA)	8.8%	-1.0%	-14.3%	-7.2%	2.8%	5.7%	5.1%
SVT-maiden tuonnin määrä, %-muutos	6.4%	4.4%	1.2%	3.5%	5.0%	5.0%	5.0%
Hintakilpailukyky, suhteelliset vientihinnat, %-muutos	-5.2%	-0.3%	0.4%	4.2%	3.3%	0.1%	-1.0%

5. KIINTEÄT INVESTOINNIT, MÄÄRÄT, 1985-mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Yksityiset investoinnit	95.2	88.4	71.6	64.0	65.9	71.3	75.6
Yksityiset tuotannolliset investoinnit	16.3%	-7.1%	-19.1%	-10.6%	3.0%	8.1%	6.1%
maatalous	68.8	64.1	52.7	46.5	47.5	51.0	54.4
metsätalous	15.5%	-6.8%	-17.8%	-11.8%	2.1%	7.3%	6.6%
teollisuus	4.2	3.8	3.5	3.1	3.1	3.3	3.4
palvelukset ym.	8.6%	-9.8%	-7.0%	-11.6%	0.4%	4.0%	3.8%
Asuinrakennusinvestoinnit	1.6	1.5	1.3	1.2	1.1	1.2	1.2
	2.2%	-9.3%	-10.4%	-10.1%	-2.3%	2.7%	3.2%
	17.8	16.7	13.5	12.5	13.4	14.8	15.8
	34.4%	-5.9%	-19.6%	-6.7%	7.1%	10.0%	6.6%
	45.2	42.2	34.4	29.7	29.8	31.8	34.0
	10.6%	-6.8%	-18.3%	-13.8%	0.4%	6.6%	7.0%
	26.4	24.3	18.8	17.5	18.4	20.3	21.2
	18.3%	-7.9%	-22.4%	-7.4%	5.5%	9.9%	4.8%
Julkiset investoinnit	11.2	12.7	12.3	11.3	11.3	11.3	11.3
Valtion investointimenot	-1.9%	12.7%	-2.6%	-8.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Kuntien investointimenot	4.3	5.0	5.2	5.3	5.3	5.3	5.3
Sos.turvarahast. inv.menot	-0.9%	17.5%	4.0%	1.4%	0.0%	0.0%	0.0%
	6.9	7.6	7.1	6.0	6.0	6.0	6.0
	-2.6%	9.8%	-7.0%	-15.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	30.8%	-14.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
KIINTEÄT INVESTOINNIT	106.4	101.1	83.9	75.3	77.3	82.6	86.9
	14.1%	-5.0%	-17.0%	-10.2%	2.6%	6.9%	5.3%

6. TUOTANNON MÄÄRÄ SEKTOREITTAIN (ARVONLISÄYS), 1985-mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Maatalous	12.2	14.1	13.1	13.3	13.6	13.7	13.7
Metsätalous	13.9%	15.4%	-6.9%	1.4%	2.3%	0.9%	-0.2%
Teollisuus	11.5	10.8	8.3	10.0	10.4	11.4	12.5
josta asuntojen omistus	0.4%	-6.7%	-22.5%	20.5%	3.3%	10.0%	9.8%
josta asuntojen omistus	86.9	86.0	77.7	82.2	88.3	94.6	100.3
josta asuntojen omistus	3.8%	-1.0%	-9.6%	5.7%	7.5%	7.1%	6.1%
josta asuntojen omistus	180.2	182.8	174.1	171.9	177.3	186.4	195.0
josta asuntojen omistus	6.9%	1.4%	-4.7%	-1.3%	3.1%	5.1%	4.6%
josta asuntojen omistus	21.8	22.4	22.8	23.1	23.4	23.8	24.2
josta asuntojen omistus	3.7%	3.0%	1.6%	1.2%	1.4%	1.7%	1.9%
josta asuntojen omistus	55.2	56.5	57.8	57.7	57.6	57.8	58.4
josta asuntojen omistus	2.1%	2.3%	2.3%	-0.2%	-0.1%	0.4%	1.1%
BRUTTOKANSANTUOTE, TH	346.0	350.2	331.1	335.1	347.2	364.0	380.0
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	5.3%	1.2%	-5.4%	1.2%	3.6%	4.8%	4.4%
	49.0	46.5	43.9	41.9	42.1	43.4	44.8
	5.7%	-5.1%	-5.6%	-4.6%	0.4%	3.2%	3.2%
BRUTTOKANSANTUOTE, MH	395.1	396.7	375.0	377.0	389.3	407.4	424.8
	5.4%	0.4%	-5.5%	0.5%	3.3%	4.6%	4.3%

7. TYÖVOIMATASE, 1000 henkeä, %-muutos

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
(työvoimatiedustelun mukainen)							
Työlliset	2470.	2467.	2341.	2261.	2260.	2282.	2324.
	1.6%	-0.1%	-5.1%	-3.4%	-0.1%	1.0%	1.9%
Työttömät	89.	88.	192.	253.	256.	242.	225.
	-23.1%	-0.7%	117.5%	32.0%	1.1%	-5.5%	-6.9%
Työvoima	2559.	2556.	2533.	2515.	2516.	2524.	2549.
	0.5%	-0.1%	-0.9%	-0.7%	0.0%	0.3%	1.0%
Työikäinen väestö	3725.	3737.	3758.	3762.	3766.	3773.	3781.
	0.1%	0.3%	0.6%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%
Työvoimaosuus, %	68.7	68.4	67.4	66.8	66.8	66.9	67.4
Työttömyysaste, %	3.5	3.5	7.6	10.1	10.2	9.6	8.8

8. ANSIOTASO JA TUOTTAVUUS

TAULUKKO %-MUUTOKSISTA	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Ansiotasoindeksi	8.9%	9.2%	6.2%	2.4%	5.5%	8.2%	7.5%
Sopimuspalkat, yksit.	5.3%	4.6%	3.7%	0.9%	3.7%	6.8%	6.2%
Reaaliansiotaso	3.5%	3.2%	1.4%	-1.8%	1.4%	2.7%	1.9%
Koko talouden							
ansiotaso	8.9%	9.2%	6.2%	2.4%	5.5%	8.2%	7.5%
keskipalkka	10.5%	11.1%	6.0%	1.9%	6.9%	9.6%	8.9%
yksikkötyökustannukset	6.0%	9.4%	6.7%	-0.5%	4.2%	6.0%	5.9%
työajan yksikköhinta	11.1%	12.8%	6.3%	1.9%	7.7%	9.7%	9.0%
Teollisuuden							
ansiotaso	9.0%	9.7%	6.6%	2.8%	6.0%	7.6%	7.6%
keskipalkka	10.0%	11.0%	7.5%	3.0%	7.0%	8.9%	8.9%
yksikkötyökustannukset	4.6%	7.7%	6.5%	-3.8%	2.2%	4.2%	4.9%
työajan yksikköhinta	11.1%	11.8%	6.9%	2.4%	7.7%	9.1%	9.1%
Työn tuottavuus							
koko taloudessa	4.8%	3.9%	-0.4%	3.1%	3.7%	3.7%	3.0%
teollisuudessa	6.2%	3.9%	0.3%	6.4%	5.4%	4.7%	4.0%
muussa taloudessa	4.6%	4.1%	-0.2%	1.9%	3.0%	3.2%	2.6%
Keskipalkka							
maatalous	10.0%	15.4%	11.0%	2.1%	10.3%	11.9%	12.1%
palvelukset ym.	10.0%	10.0%	6.0%	2.7%	7.4%	10.2%	9.2%
metsätalous	3.7%	7.8%	7.1%	-0.2%	5.2%	7.0%	6.8%
julkisen	8.0%	9.8%	5.7%	2.8%	4.4%	7.8%	7.2%

9. KOTITALOUKSIEN TULOT JA KULUTUS, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Palkat	213.8	231.3	232.7	232.7	248.6	275.4	304.0
	11.0%	8.2%	0.6%	0.0%	6.8%	10.8%	10.4%
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	51.2	59.9	61.1	61.1	67.4	75.0	83.2
	14.4%	17.0%	2.0%	0.0%	10.4%	11.3%	10.9%
Tulot toimintaylijäämästä	58.6	62.2	50.7	52.0	56.5	63.9	72.0
	15.0%	6.2%	-18.5%	2.5%	8.7%	13.2%	12.7%
Muut omaisuustulot, netto	-5.4	-7.4	-8.0	-7.3	-7.3	-7.2	-7.6
	32.7%	36.8%	7.9%	-8.4%	0.4%	-1.3%	5.3%
Tulonsiirrot muilta sektoreilta, netto	-61.5	-70.7	-58.0	-51.1	-61.8	-71.9	-84.2
	16.4%	15.0%	-17.9%	-11.9%	20.8%	16.4%	17.2%
KOTITALOUKSIEN (sis. VTY:t)							
Käytettävissä oleva tulo	256.6	275.3	278.4	287.3	303.4	335.3	367.3
	10.9%	7.3%	1.1%	3.2%	5.6%	10.5%	9.6%
Käyt. oleva reaalitytulo, %-muutos	5.4%	1.4%	-3.4%	-1.0%	1.6%	4.9%	3.9%
Kulutusalttius, %	100.4	99.5	98.1	95.8	95.8	94.9	94.7
Yksityinen kulutus	218.8	219.8	209.4	202.5	205.6	213.8	221.6
	4.2%	0.5%	-4.8%	-3.3%	1.5%	4.0%	3.6%
- siitä kestokulutustavarat	25.7	23.0	17.6	16.4	16.8	17.9	18.9
	4.2%	-10.4%	-23.5%	-7.0%	2.8%	6.3%	5.8%

10. KANSANTULO, käyppiin hintoihin, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Palkat kotimaasta	213.8	231.3	232.7	232.7	248.6	275.4	304.0
	11.0%	8.2%	0.6%	0.0%	6.8%	10.8%	10.4%
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	51.2	59.9	61.1	61.1	67.4	75.0	83.2
	14.4%	17.0%	2.0%	0.0%	10.4%	11.3%	10.9%
Palkat ja sos.vak.m. ulkom.,netto	0.3	0.2	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5
Omaisuus- ja yrittäjätulot,netto	83.9	73.1	58.7	63.9	68.7	79.5	91.1
	11.7%	-12.9%	-19.6%	8.7%	7.5%	15.7%	14.7%
Yritykset ja julkisyhteisöt	30.8	18.3	16.0	19.2	19.5	22.8	26.7
	8.7%	-40.6%	-12.3%	19.9%	1.5%	16.9%	17.4%
Kotitaloudet ja VTY:t	53.2	54.8	42.7	44.7	49.2	56.7	64.4
	13.4%	3.1%	-22.1%	4.5%	10.1%	15.3%	13.6%
Välilliset verot miinus tukip.	62.5	63.9	58.7	58.2	62.9	70.6	78.8
	12.2%	2.4%	-8.3%	-0.7%	8.0%	12.2%	11.6%
KANSANTULO	411.6	428.4	411.6	416.3	448.0	501.0	557.6
	11.7%	4.1%	-3.9%	1.2%	7.6%	11.8%	11.3%
Nettotulonsiirrot ulkomailta	-3.9	-4.5	-4.3	-4.6	-4.7	-4.8	-5.0
	52.7%	15.6%	-5.4%	6.9%	2.2%	3.5%	3.7%
KANSANTALouden KÄYT.OL.TULO	407.7	423.9	407.3	411.8	443.3	496.1	552.6
	11.4%	4.0%	-3.9%	1.1%	7.7%	11.9%	11.4%
siitä kotitaloudet ja VTY:t	256.6	275.3	278.4	287.3	303.4	335.3	367.3
	10.9%	7.3%	1.1%	3.2%	5.6%	10.5%	9.6%
siitä yritykset ja rah.lait.	29.4	18.8	12.7	15.1	34.1	43.8	55.6
	6.8%	-36.1%	-32.5%	18.8%	126.5%	28.3%	27.0%
siitä julkinen sektori	122.0	130.0	116.6	109.8	106.3	117.6	130.2
	13.5%	6.6%	-10.3%	-5.8%	-3.2%	10.6%	10.7%
kiinteän pääoman kuluminen	73.6	81.8	82.8	90.0	93.7	98.9	105.0
	12.6%	11.0%	1.3%	8.7%	4.1%	5.5%	6.1%
pääomatulot ulkomaille,netto	11.7	14.6	17.6	22.3	24.6	25.8	27.2
	52.4%	25.4%	20.3%	26.8%	10.1%	5.1%	5.3%
BRUTTOKANSANTUOTE, mh	496.9	524.8	512.0	528.7	566.3	625.7	689.7
	12.5%	5.6%	-2.4%	3.3%	7.1%	10.5%	10.2%
hyödykeverot miinus hyödyketukip.	64.3	67.2	62.8	61.8	66.3	73.6	81.4
	12.7%	4.5%	-6.6%	-1.5%	7.2%	11.0%	10.6%
BRUTTOKANSANTUOTE, th	432.6	457.6	449.2	466.8	500.1	552.1	608.4
	12.5%	5.8%	-1.8%	3.9%	7.1%	10.4%	10.2%

Kansantalouden osasto

11. VALTION TULOT, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Välittömät verot	38.7 11.6%	41.7 7.8%	40.6 -2.6%	38.5 -5.2%	40.5 5.2%	45.9 13.2%	50.0 9.1%
Hyödykeverot	72.1 13.3%	75.4 4.6%	71.8 -4.8%	70.1 -2.3%	74.6 6.5%	82.0 9.9%	89.9 9.6%
Liikevaihtovero	43.6 17.0%	45.5 4.4%	42.9 -5.8%	40.6 -5.2%	43.3 6.6%	47.7 10.2%	52.3 9.7%
Nestem. polttoain. valm.vero	4.6 9.4%	5.7 25.7%	6.4 11.2%	6.8 6.0%	7.4 9.1%	8.2 11.3%	9.2 11.5%
Muut hyödykeverot	23.9 7.7%	24.1 0.8%	22.5 -6.7%	22.7 0.8%	23.9 5.4%	26.1 9.0%	28.4 8.9%
Muut välilliset verot	4.1 25.2%	3.3 -18.7%	3.2 -2.5%	4.4 35.5%	4.7 7.0%	5.1 10.1%	5.7 9.9%
Välilliset verot	76.2 13.8%	78.7 3.3%	75.0 -4.7%	74.5 -0.7%	79.3 6.5%	87.2 9.9%	95.5 9.6%
Pakolliset maksut ja sakot	3.8 22.3%	2.9 -23.3%	2.9 -0.7%	3.0 2.1%	3.1 3.0%	3.2 3.0%	3.3 3.0%
Muut tulot	7.8 19.9%	11.8 51.8%	14.7 24.2%	14.4 -2.1%	14.3 -0.7%	14.5 1.5%	14.9 2.7%
VALTION TULOT	126.5 13.7%	135.2 6.9%	133.3 -1.4%	130.4 -2.2%	137.2 5.2%	150.7 9.9%	163.7 8.6%

12. VALTION MENOT, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Kulutusmenot	28.8 7.6%	33.0 14.7%	36.1 9.4%	37.0 2.5%	38.5 4.0%	41.0 6.4%	43.4 6.0%
Tukipalkkiot	13.1 21.9%	14.0 7.2%	15.5 10.9%	15.4 -0.8%	15.6 1.0%	15.7 1.0%	15.9 1.0%
josta Hyödyketukipalkkiot	7.8 18.0%	8.2 5.1%	9.0 10.0%	8.3 -8.0%	8.4 1.0%	8.4 1.0%	8.5 1.0%
Tulonsiirrot kotitalouksille	17.3 11.7%	22.0 27.1%	25.7 16.6%	31.1 21.3%	32.4 4.0%	34.1 5.3%	36.0 5.5%
Tulonsiirrot kunnille	31.9 11.9%	35.9 12.5%	39.7 10.5%	41.7 5.0%	43.4 4.0%	46.1 6.4%	48.9 6.0%
Tulonsiirrot Kelalle	4.5 -9.3%	3.4 -23.8%	10.2 195.4%	6.7 -33.5%	8.9 31.9%	8.4 -5.4%	7.5 -11.3%
Tulonsiirrot muille soturah.:lle	1.2 11.2%	2.6 117.7%	4.4 70.2%	4.6 6.0%	5.3 14.5%	5.0 -6.2%	4.3 -13.3%
Tulonsiirrot ulkomaille	2.2 24.1%	2.4 11.2%	2.5 3.9%	2.6 1.8%	2.7 3.4%	2.8 5.3%	3.0 5.5%
Investointimenot	5.6 2.0%	7.0 24.1%	7.5 7.7%	8.1 7.6%	8.4 4.0%	8.8 5.0%	9.3 5.1%
Investointimenot (huoltotase)	5.3 5.6%	6.6 23.4%	7.1 7.8%	7.6 7.7%	7.9 4.0%	8.3 5.0%	8.7 5.1%
Liikel. investointimenot	0.3 -34.8%	0.4 35.0%	0.5 6.0%	0.5 6.0%	0.5 4.0%	0.5 5.0%	0.6 5.1%
Korkomenot	4.9 -5.1%	4.8 -3.1%	5.8 22.5%	9.3 59.3%	13.2 42.2%	17.2 30.3%	20.7 20.4%
Muut menot	3.3 -42.9%	3.1 -8.3%	3.2 4.4%	3.4 6.3%	3.6 5.0%	3.7 5.0%	3.9 5.0%
VALTION MENOT	112.9 6.6%	128.2 13.6%	150.6 17.5%	160.0 6.2%	171.8 7.4%	182.9 6.4%	192.9 5.4%

Investointimenot (huoltot.): julk. toim. inv.- kuntien hallinnon inv.

13. VALTION RAHOITUSALIJÄÄMÄ, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Valtion tulot, %-muutos	13.7%	6.9%	-1.4%	-2.2%	5.2%	9.9%	8.6%
Valtion menot, %-muutos	6.6%	13.6%	17.5%	6.2%	7.4%	6.4%	5.4%
Valtion nettoluotonotto	-13.7	-7.1	17.4	29.6	34.7	32.2	29.1
Asuntolainojen nettolisäys -(1)+(2)	-2.0	-3.1	-7.1	-7.6	-8.5	-9.4	-10.4
Nettoluotonotto ulkomailta	-2.6	2.1	14.0	20.0	10.0	10.0	10.0
Nettoluotonotto Suomen Pankilta	-3.4	4.2	1.5	0.3	0.2	0.0	0.0
Nettoluotonotto pankeilta	0.3	-4.5	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Yleisöobligatioiden muutos	0.0	3.0	5.0	11.9	27.9	26.6	24.6
Valtion muu nettoluotonotto	-6.0	-8.7	2.0	3.0	3.0	3.0	3.0

14. JULKISEN TALOUDEN PARAMETRIT

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
BRUTTOVEROASTE (likim.)	36.8	37.5	36.2	35.4	34.5	34.4	34.3
NETTOVEROASTE (likim.)	25.9	25.7	22.7	20.8	20.4	21.0	21.5
Kotitalouksien keskimääräinen veroaste, %	32.2	31.2	31.6	34.4	33.8	34.5	35.0
Kunnallisveroäyriin keskihinta, p	16.4	16.5	16.6	16.9	17.0	17.2	17.3
Liikevaihtoveroaste, %	16.3	17.0	17.7	18.2	18.2	18.2	18.2
Yhtiöverokanta, %	33.0	25.0	23.0	19.0	19.0	19.0	19.0
Työnant. SOTU-maksut, % palkoista	23.9	25.9	26.3	26.2	27.1	27.2	27.4
Vakuutettujen keva- ja savam.per.	0.0325	0.0325	0.0345	0.0555	0.0325	0.0325	0.0325

15. MAKSUTASE, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Tavaroiden länsivienti	83.3	86.4	86.0	99.7	112.2	125.2	137.9
Tavaroiden länsituonti	90.0	89.6	78.6	83.7	89.1	98.4	107.6
Länsiviennin ylijäämä	-6.7	-3.2	7.4	15.9	23.1	26.8	30.3
Tavaroiden idänvienti	16.5	14.9	6.7	7.0	7.2	7.6	7.9
Tavaroiden idäntuonti	15.5	13.4	9.3	8.5	9.2	9.6	10.1
Idänviennin ylijäämä	1.0	1.5	-2.7	-1.5	-2.0	-2.1	-2.2
Tavaroiden vienti	99.8	101.3	92.7	106.7	119.4	132.8	145.8
Tavaroiden tuonti	105.5	103.0	87.9	92.2	98.2	108.1	117.7
KAUPPATASE (TULLI)	-5.7	-1.7	4.8	14.4	21.2	24.7	28.1
Palvelusten vienti (SNA)	18.4	18.8	19.6	22.0	24.6	27.1	29.6
Palvelusten tuonti (SNA)	21.6	24.4	25.7	26.0	28.4	32.1	36.2
Palvelusten tase (SNA)	-3.2	-5.6	-6.2	-4.0	-3.9	-5.0	-6.7
TAVAROIDEN JA PALVELUSTEN TASE (SNA)	-9.3	-7.2	-1.6	10.0	16.8	19.2	20.9
Tt.tulot ja tulonsiirrot, netto	-15.6	-19.2	-21.9	-26.9	-29.2	-30.7	-32.2
VAIHTOTASE	-24.9	-26.4	-23.5	-16.9	-12.4	-11.5	-11.3
Pitkäaikaisen pääoman tase	7.0	31.4	39.5	30.0	15.0	15.0	15.0
Yksit. pitkäaik. po:n nettotuonti	8.9	28.5	25.0	10.0	5.0	5.0	5.0
Valtion ulkom. lainanotto, netto	-2.6	2.1	14.0	20.0	10.0	10.0	10.0
SP:n ulkom.nettoerien muutos (pl. val.var.)	0.7	0.8	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0
PERUSTASE	-17.9	5.1	16.1	13.1	2.6	3.5	3.7
Lyhytaikaisen pääoman tase ym.	10.7	8.9	-19.0	2.4	11.2	8.2	9.7
SP:N VALUUTTAVARANNON MUUTOS	-7.2	14.0	-2.9	15.6	13.8	11.7	13.4

16. RAHOITUSJÄÄMÄT, mrd. mk

	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
Kotitalouksien rahoitusjäämä	-23.7	-17.9	-4.8	4.7	3.5	3.9	3.8
Yrit. ja rah. lait. rah.jäämä	-18.7	-19.1	-8.1	-1.8	12.2	10.2	7.9
Julkisen sekt. rahoitusjäämä	17.5	10.6	-10.6	-19.8	-28.1	-25.6	-23.0
Rahoitusjäämät, % bkt:sta							
kotitaloudet ja VTY:t	-4.8	-3.4	-0.9	0.9	0.6	0.6	0.5
yritykset ja rahoituslaitokset	-3.8	-3.6	-1.6	-0.3	2.2	1.6	1.2
julkinen sektori	3.5	2.0	-2.1	-3.7	-5.0	-4.1	-3.3
VAIHTOTASE	-5.0	-5.0	-4.6	-3.2	-2.2	-1.8	-1.6

17. KOROT, %

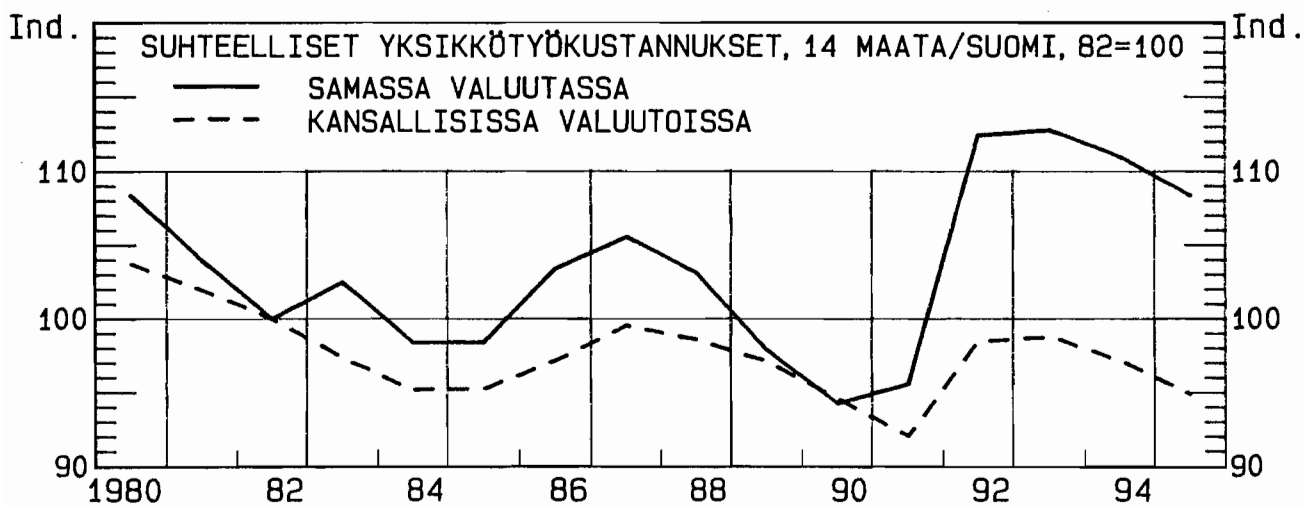
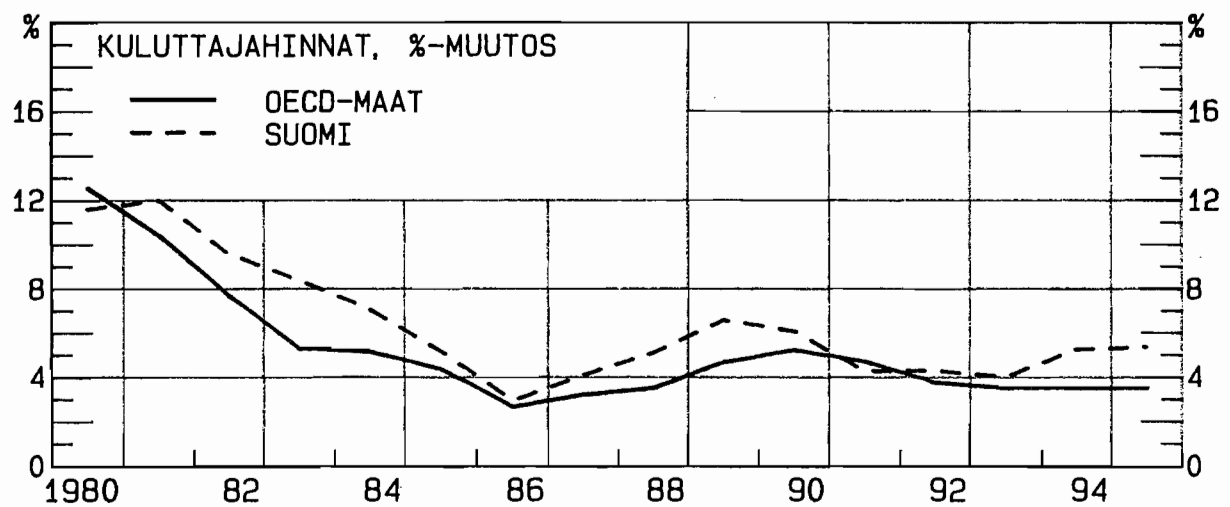
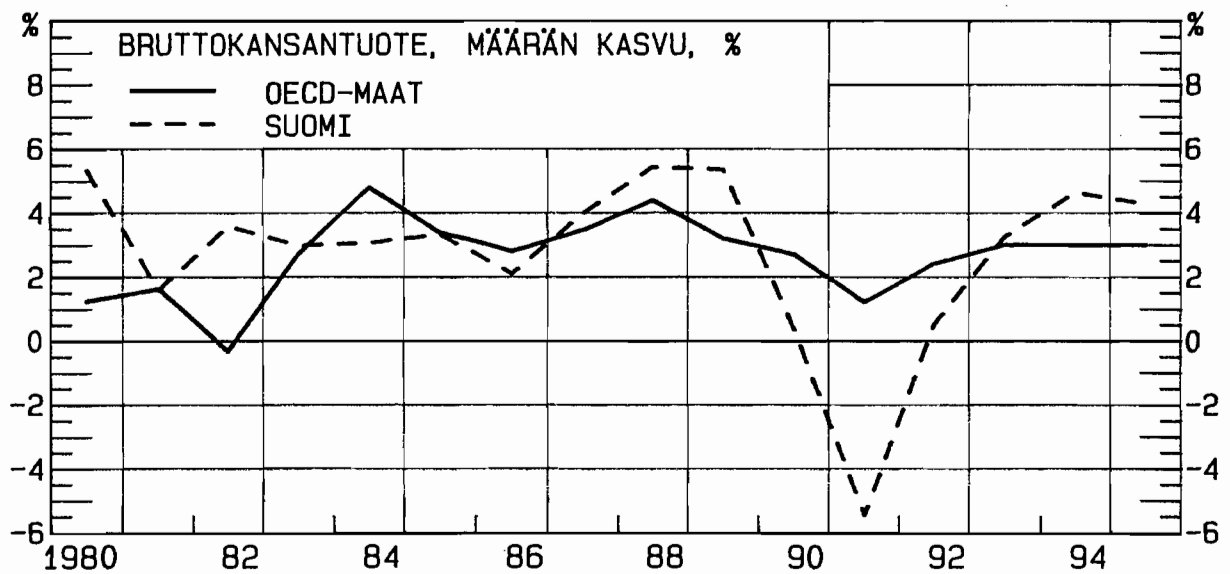
	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
3 kk korikorko (1)	9.9	10.5	9.8	9.6	8.2	8.0	8.0
Markkinarahan korko (3 KK HELIBOR)	12.5	14.0	13.1	12.5	10.7	10.5	10.5
Obligaatiokorko (2)	8.2	9.2	10.4	11.0	10.3	10.0	9.7
Debentuurikorko (3)	12.0	13.1	12.5	13.4	12.3	12.2	11.7
Pankkien keskim. antolainauskorko	10.7	11.8	12.2	12.4	12.1	11.9	11.6
Talletuspankk. uusien luottojen keskik.	12.1	13.8	13.4	13.6	12.5	12.4	11.9
Veroton talletuskorko	5.8	6.6	7.5	7.5	7.5	7.5	7.5
Peruskorko	7.7	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5	8.5
(1) 4 valutan, kesäkuusta 1991 lähtien ecun korikorko							
(2) n. 5 v. valtion obligaatioiden efektiivinen tuotto							
(3) kiinteäkorkoisten debentuurien ym. efektiivinen tuotto							

18. ENNUSTEEN KESKEISIMPIÄ MUUTTUJIA

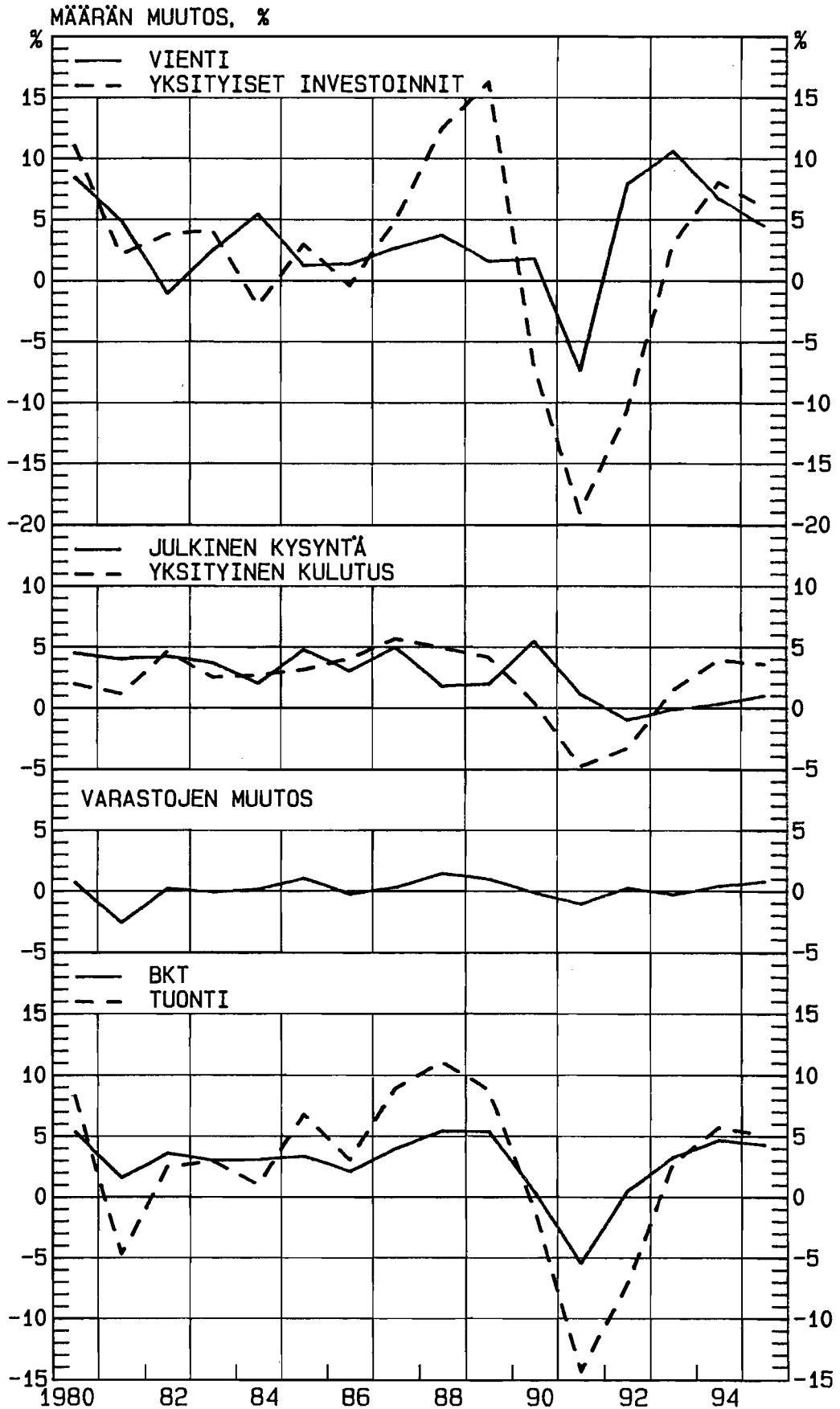
	1989	1990	e 91	e 92	e 93	e 94	e 95
BKT, %-muutos	5.4%	0.4%	-5.5%	0.5%	3.3%	4.6%	4.3%
Työttömyysaste, %	3.5	3.5	7.6	10.1	10.2	9.6	8.8
Ansiotaso, %-muutos	8.9%	9.2%	6.2%	2.4%	5.5%	8.2%	7.5%
Sopimuspalkat, yksit.-%-muutos	5.3%	4.6%	3.7%	0.9%	3.7%	6.8%	6.2%
Kuluttajahinnat, (defl.)%-muutos	5.2%	5.8%	4.7%	4.2%	4.0%	5.3%	5.5%
Kuluttajahinnat, ind., %-muutos	6.6%	6.1%	4.3%	4.3%	4.0%	5.3%	5.4%
Reaaliansiotaso, %-muutos	3.5%	3.2%	1.4%	-1.8%	1.4%	2.7%	1.9%
Työn tuottavuus, %-muutos	4.8%	3.9%	-0.4%	3.1%	3.7%	3.7%	3.0%
Tavaraviennin yksikköarvo, %-muutos	7.5%	-1.2%	1.3%	6.4%	0.4%	3.7%	4.8%
Tavaratuonnin yksikköarvo, %-muutos	3.5%	1.7%	2.9%	12.1%	3.9%	4.4%	4.1%
Vaihtosuhte, %-muutos	3.9%	-2.7%	-1.6%	-5.1%	-3.3%	-0.7%	0.7%
Hintakilpailukyky (suht. vientihinnat), %-muutos	-5.2%	-0.3%	0.4%	4.2%	3.3%	0.1%	-1.0%
Kauppataase, mrd. mk	-5.7	-1.7	4.8	14.4	21.2	24.7	28.1
Vaihtotase, mrd. mk	-24.9	-26.4	-23.5	-16.9	-12.4	-11.5	-11.3
Suomen Pankin valuuttavaranto, mrd. mk	22.3	36.3	33.4	48.9	62.7	74.4	87.8
Lavea raha, %-muutos	7.4%	5.3%	-0.9%	2.5%	5.9%	8.4%	9.0%
Markkinarahan korko	12.5	14.0	13.1	12.5	10.7	10.5	10.5
Bruttoveroaste, %	36.8	37.5	36.2	35.4	34.5	34.4	34.3
Valtion kysyntäerät, vol. kasvu, %	1.2%	9.3%	2.0%	-0.1%	0.0%	0.0%	0.0%
Valtion siirtomenot, nim.kasvu, %	12.2%	14.5%	21.9%	4.3%	5.8%	3.7%	3.0%
Valtion nettoluotonotto, % BKT:sta	-2.8	-1.3	3.4	5.6	6.1	5.1	4.2
Kotitalouksien kulutusalttius, %	100.4	99.5	98.1	95.8	95.8	94.9	94.7
Pääomatulojen osuus jalostusarvosta, teollisuus, %	42.9	37.4	34.6	38.6	36.5	35.5	35.2
Ulkom. nettovelka, % BKT:sta	21.5	25.8	31.4	36.4	36.2	34.6	33.0
Ulkom. nettovelka, % vientituloista	91.4	113.8	145.0	151.4	144.0	136.9	131.4

Kuvio 1	KANSAINVÄLINEN TALOUS JA SUOMI
Kuvio 2	KYSYNTÄ JA TARJONTA
Kuvio 3	KYSYNTÄ VIENTIMARKKINOILLA JA LÄNNENVIENTI
Kuvio 4	TAVARANVIENTI
Kuvio 5	INVESTOINTIASTE TOIMIALOITTAIN
Kuvio 6	KOTITALOUKSIEN TULOT JA TULONKÄYTTÖ
Kuvio 7	TYÖLLISTEN MÄÄRÄ JA TYÖTTÖMYYSASTE
Kuvio 8	VALTIONTALOUS
Kuvio 9	SÄÄSTÄMIS- JA INVESTOINTIASTE
Kuvio 10	TYÖKUSTANNUKSET JA ANSIOTASO
Kuvio 11	VAIHTOTASE, % BRUTTOKANSANTUOTTEESTA
Kuvio 12	ULKOMAANKAUPAN VAIHTOSUHDE
Kuvio 13	VAIHTOTASEEN PÄÄERÄT, PROSENTTIA BKT:STA
Kuvio 14	ULKOMAINEN VELKAANTUNEISUUS
Kuvio 15	LYHYTAIKAISIA VIITEKORKOJA
Kuvio 16	PANKKIKORKOJA
Kuvio 17	PANKKIEN MARKKAMÄÄRÄINEN ANTO- JA OTTOLAINAUS
Kuvio 18	PANKKIEN VALUUTTA- JA JOUKKOVELKA- KIRJALUOTOT

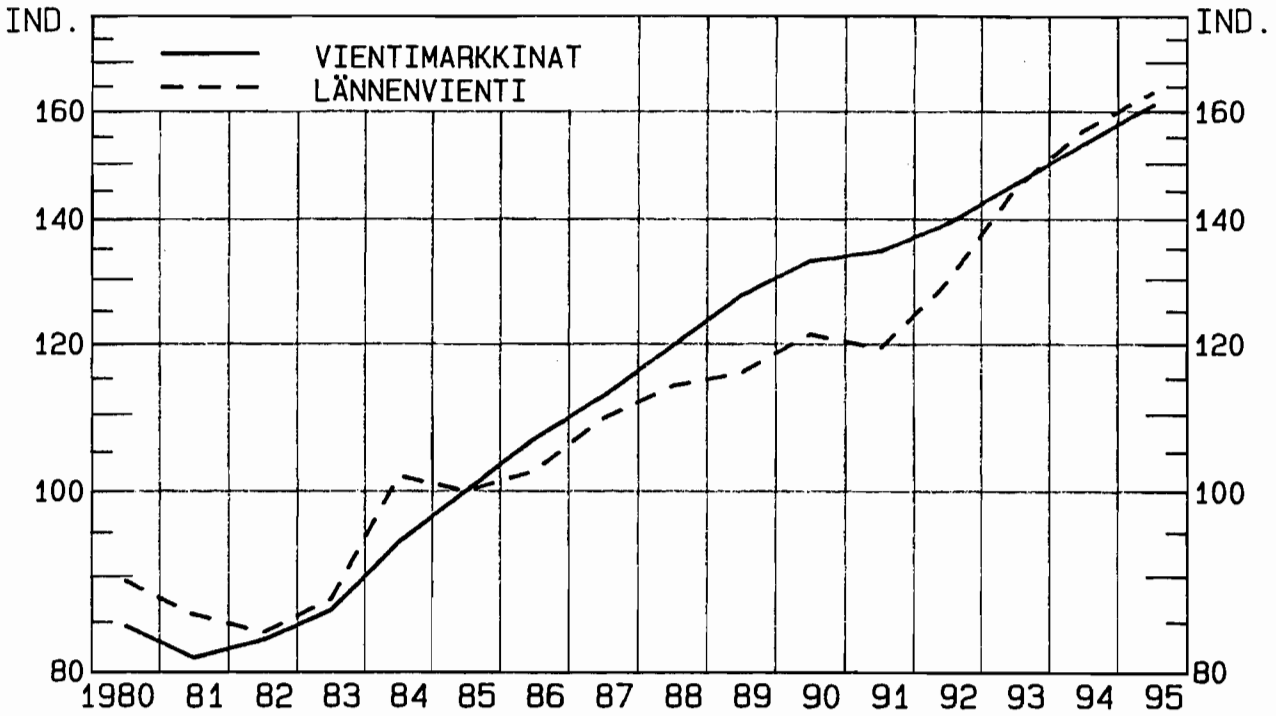
KANSAINVÄLINEN TALOUS JA SUOMI

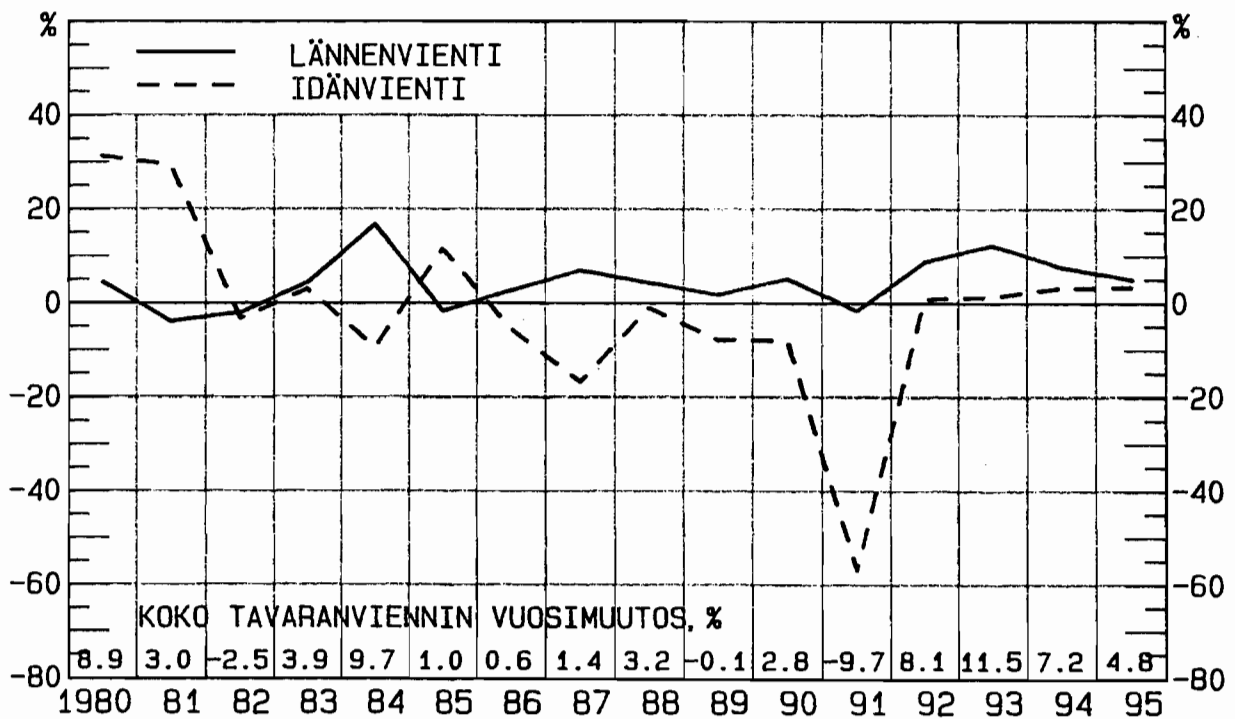
KYSYNTÄ JA TARJONTA

KYSYNTÄ VIENTIMARKKINOILLA JA SUOMEN LÄNNENVIENTI, MÄÄRÄN INDEKSI, 1985=100

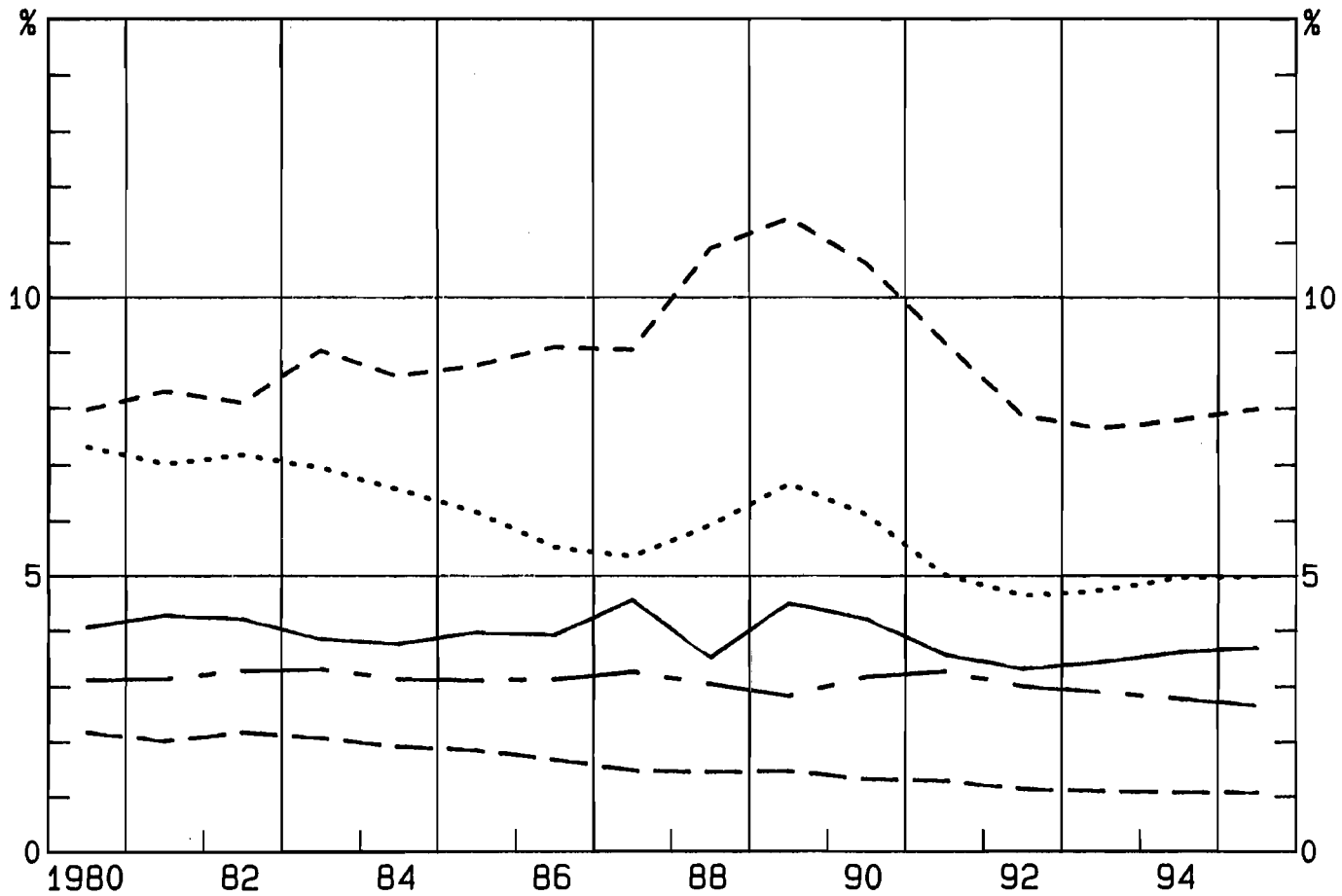

TAVARANVIENNI, MÄÄRÄN PROSENTTIMUUTOS

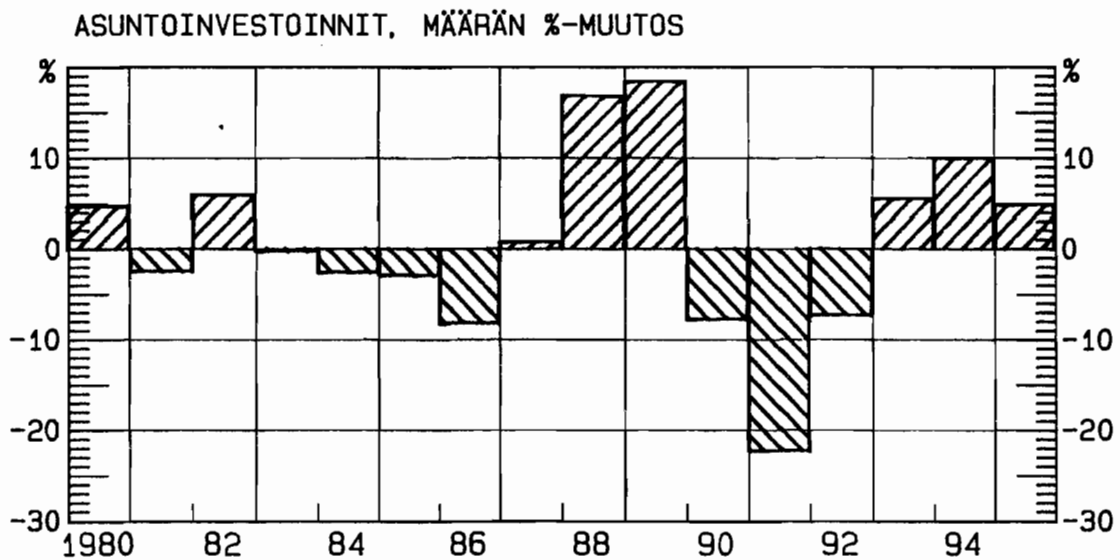
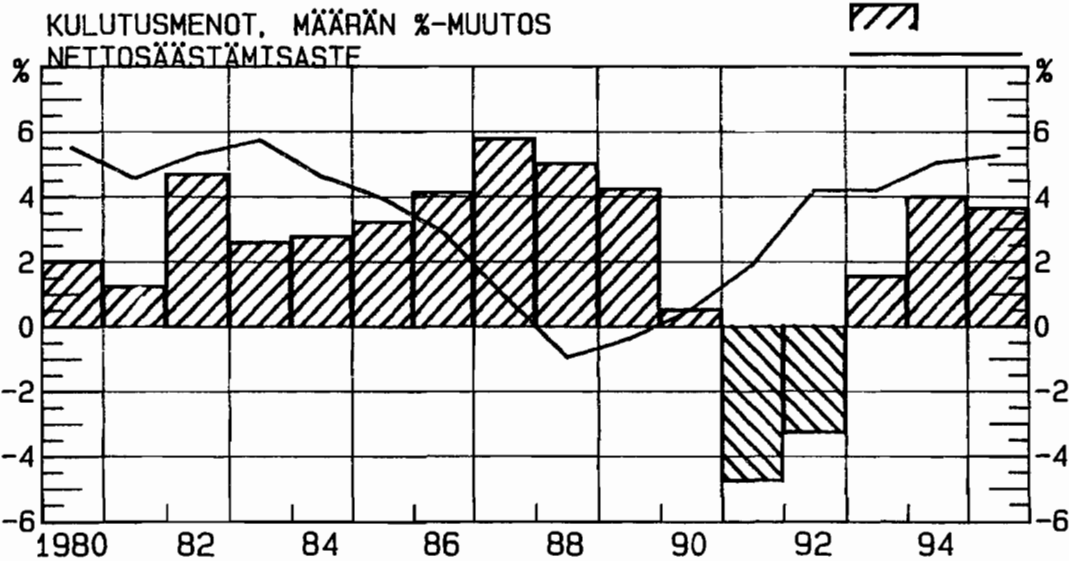
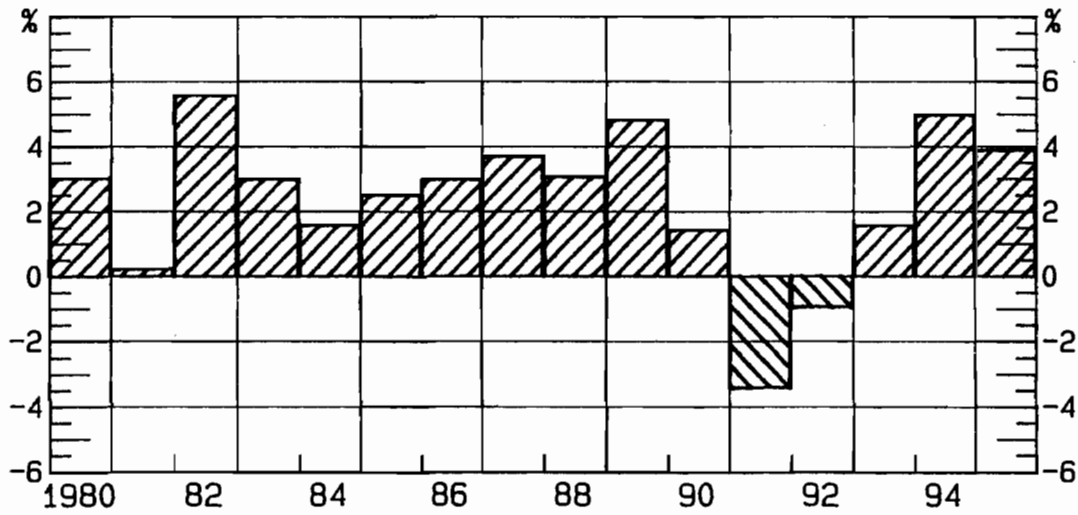
INVESTOINTIASTE TOIMIALOITTAIN, % BKT: STA (1985-HINNOIN)

PALVELUKSET -----
ASUINRAKENNUKSET
TEHDASTEOLLISUUS =====
JULKISET INVESTOINNIT -----
MAA- JA METSÄTALOUS -----

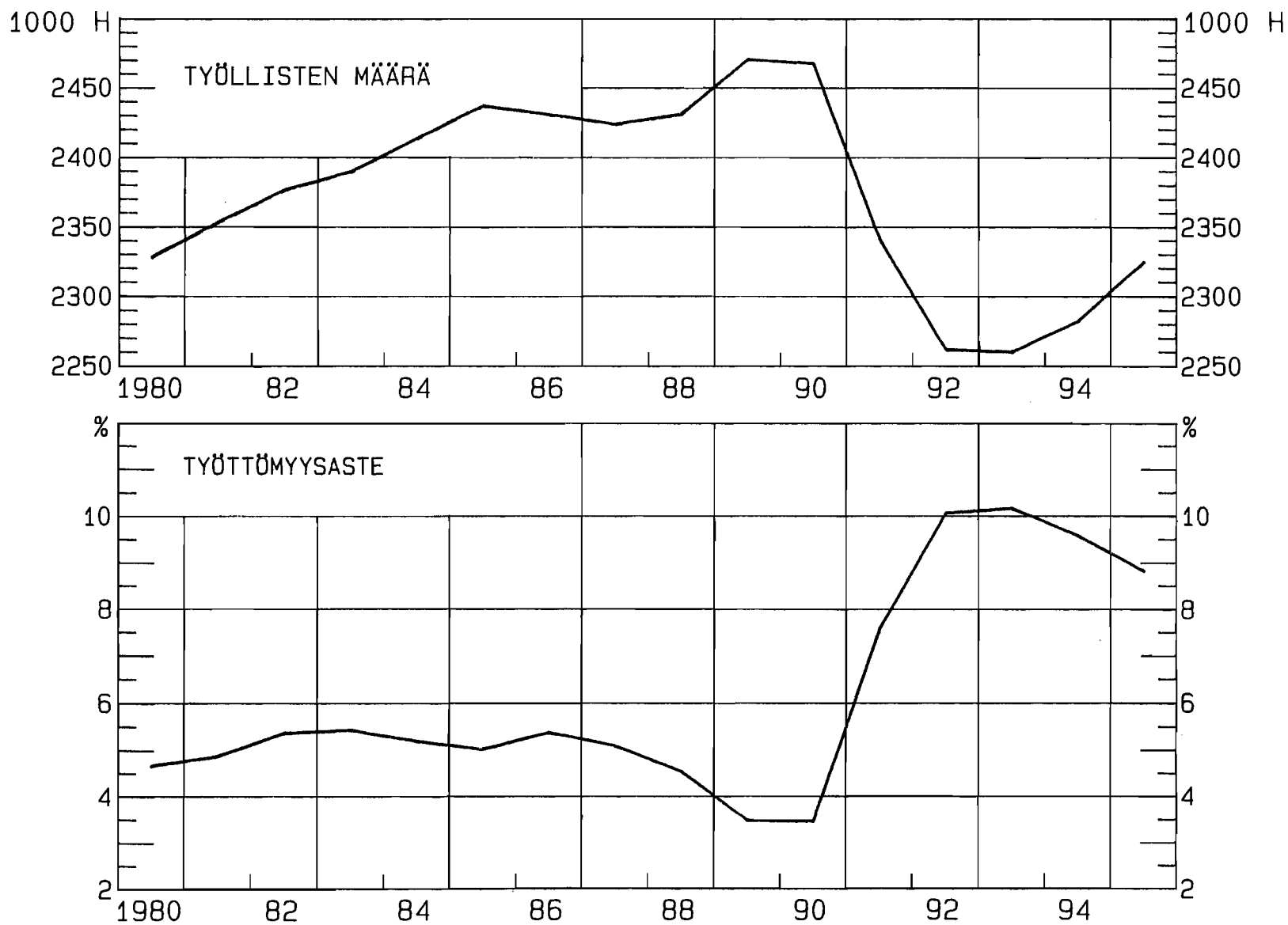
KOTITALOUSSEKTORIN TULOT JA TULONKÄYTTÖ

1)
KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA REAALITULO (NETTO), %-MUUTOS

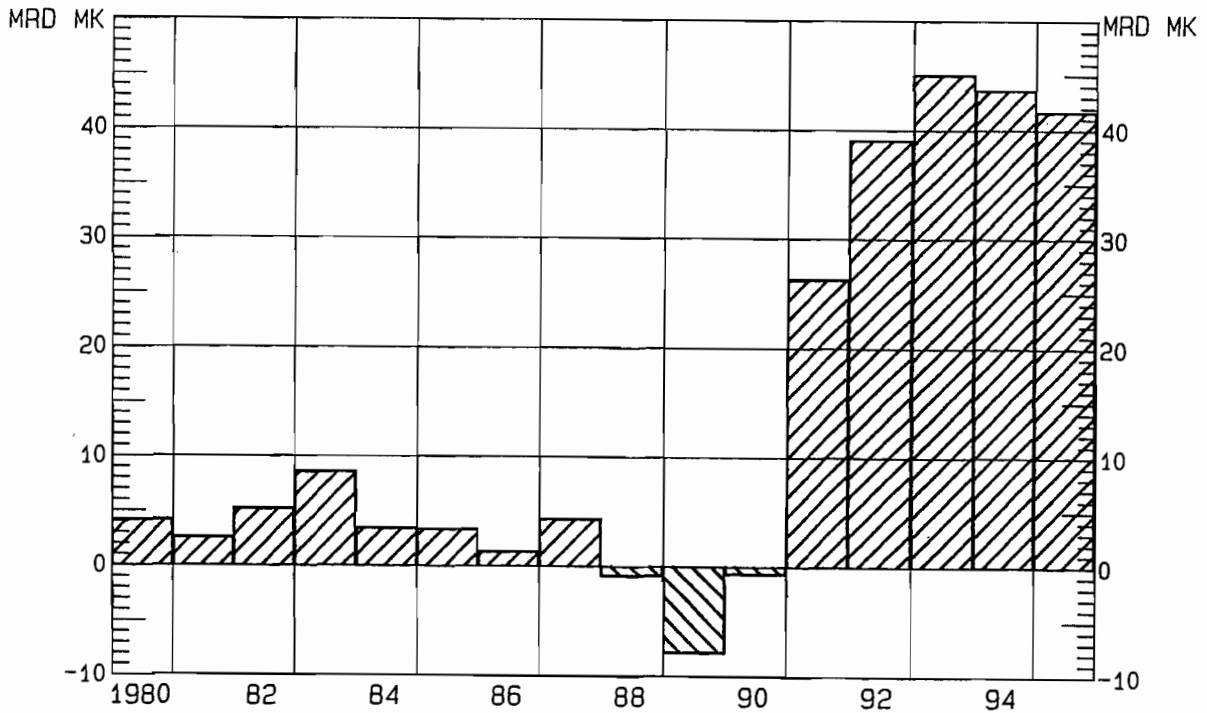

1) VERONPALAUTUSTEN SIIRTYMÄVAIKUTUS
KORJATTU VUOSIEN 1986 JA 1987 LUKUIHIN.
VUONNA 1988 MAKSETUT KATOKORVAUKSET
SISÄLTYYVÄT KO. VUODEN TULOIHIN.

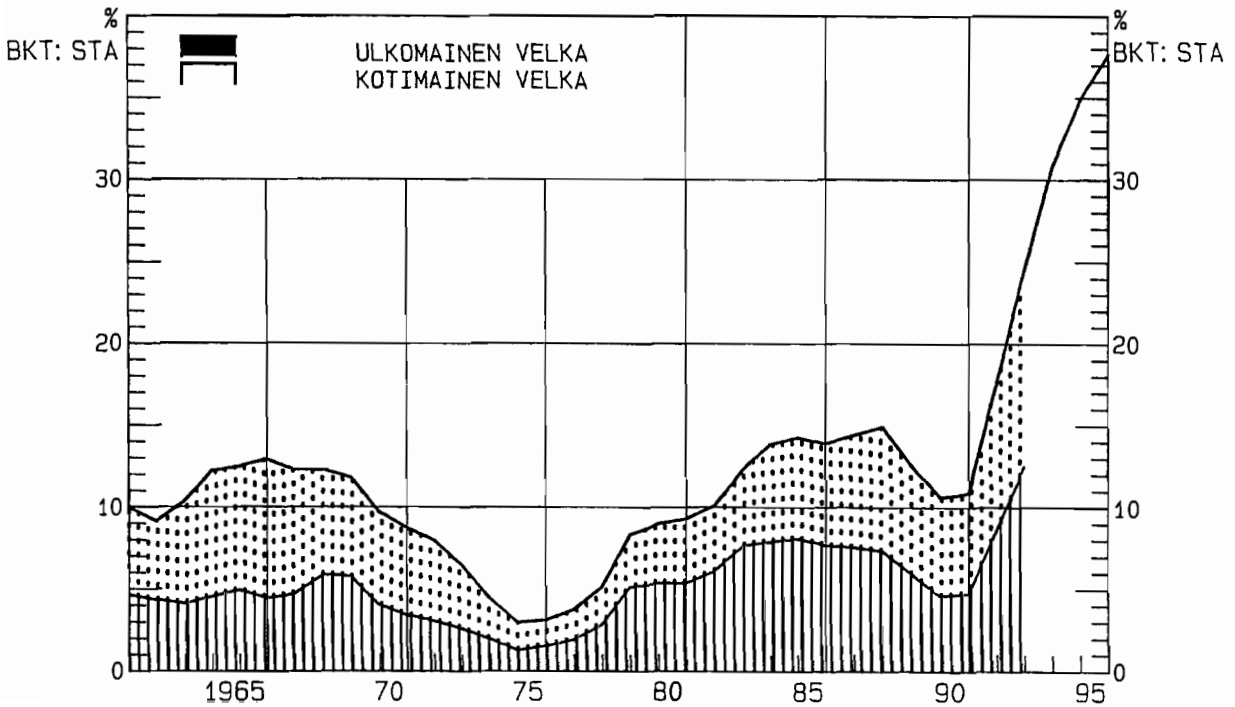
TYÖLLISTEN MÄÄRÄ JA TYÖTTÖMYYSASTE

VALTION NETTORAHOITUSTARVE, MRD. MK

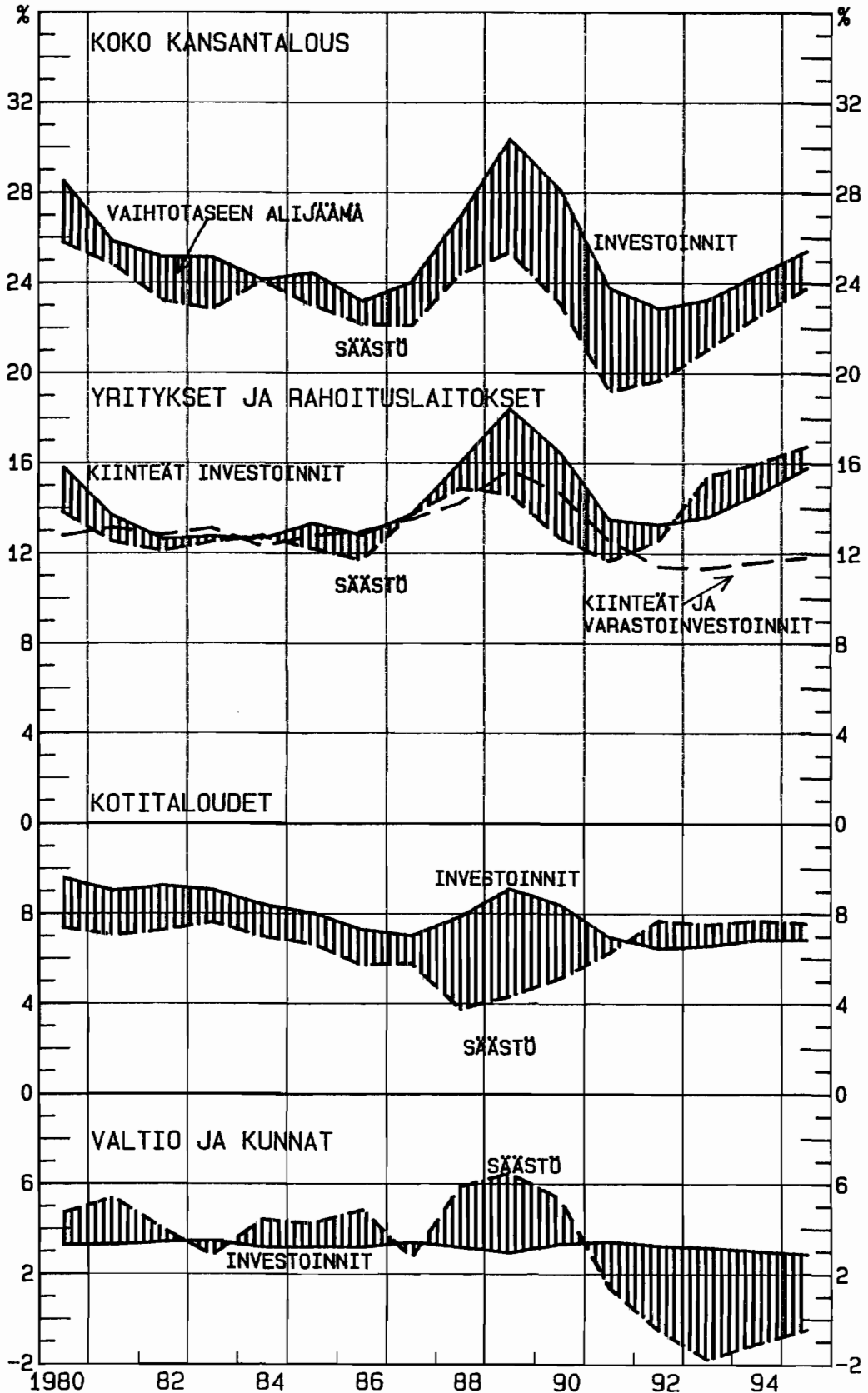

VALTIONVELKA, % BKT: STA

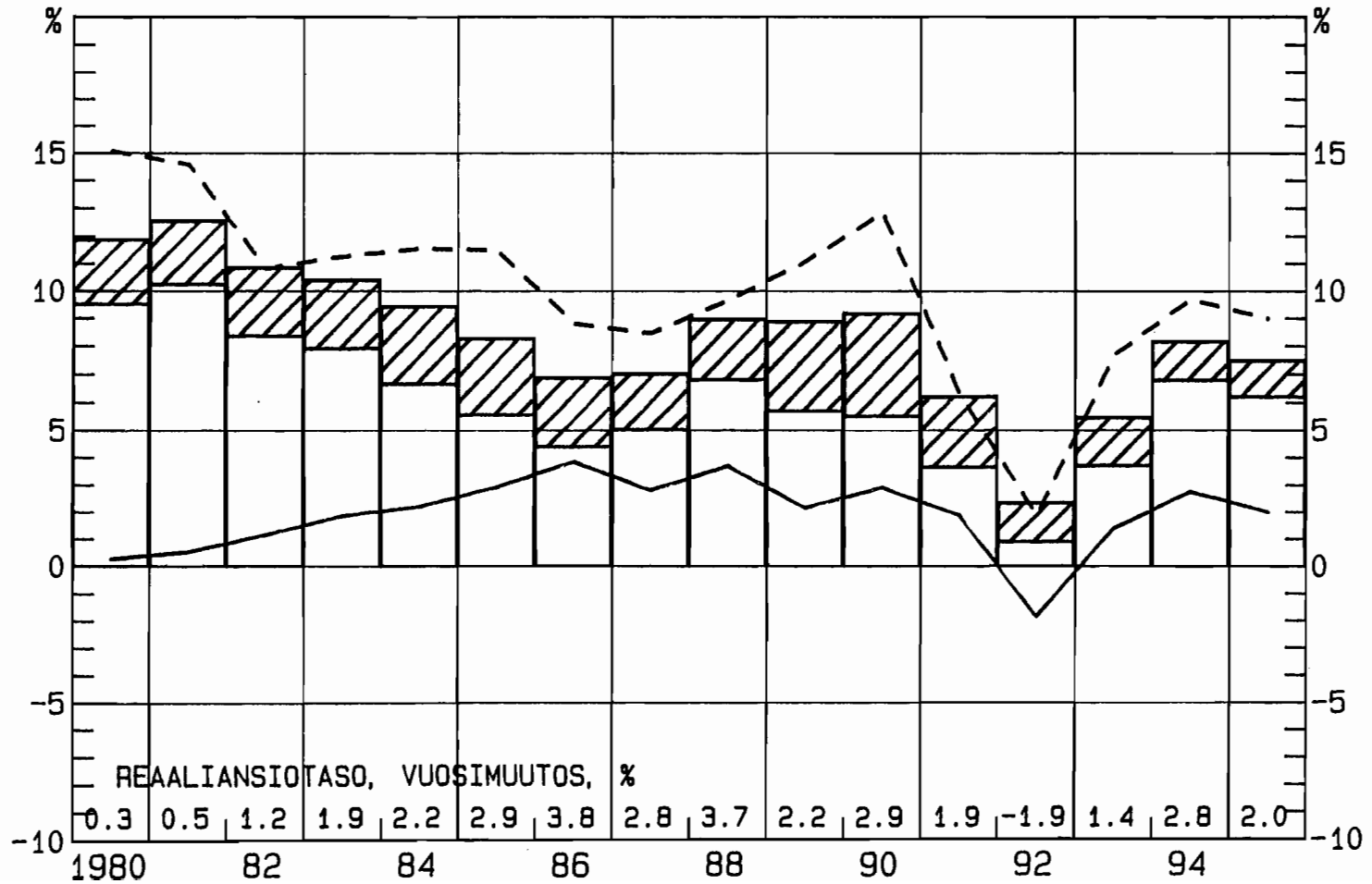
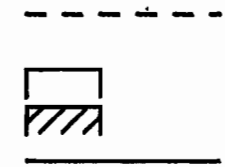
SÄÄSTÄMIS- JA INVESTOINTIASTE

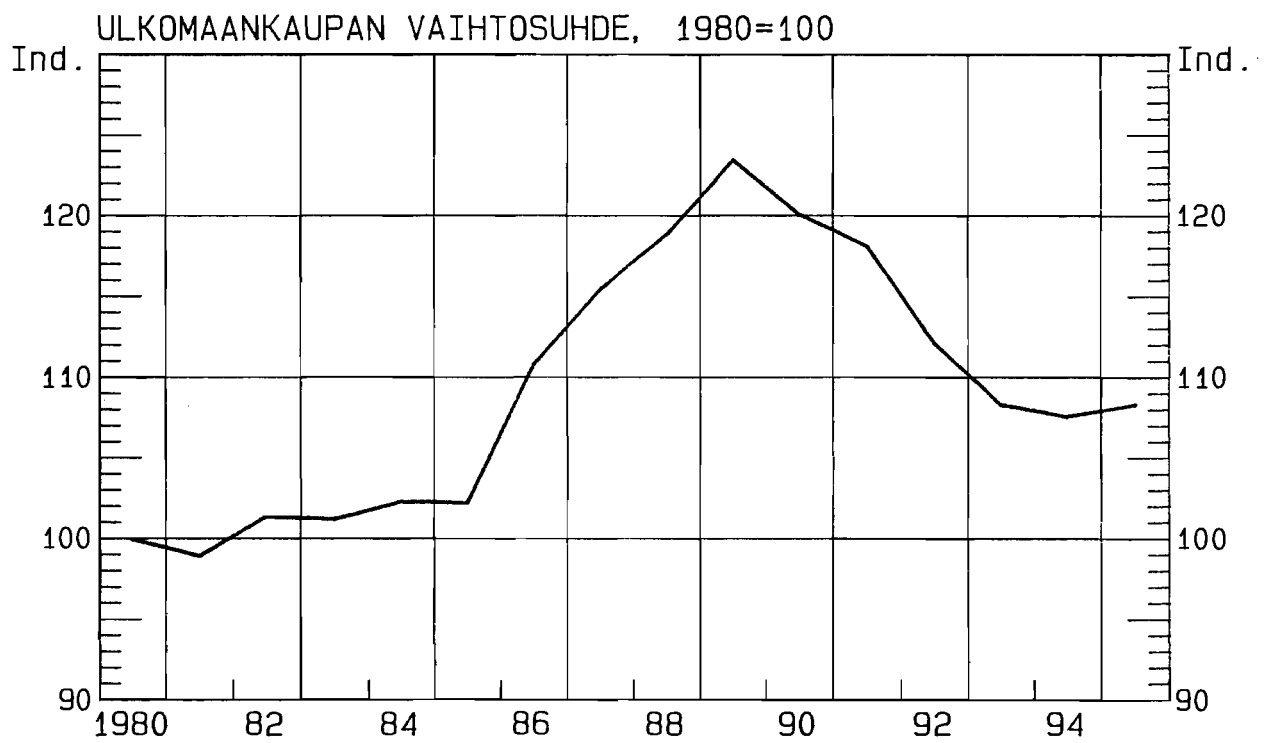
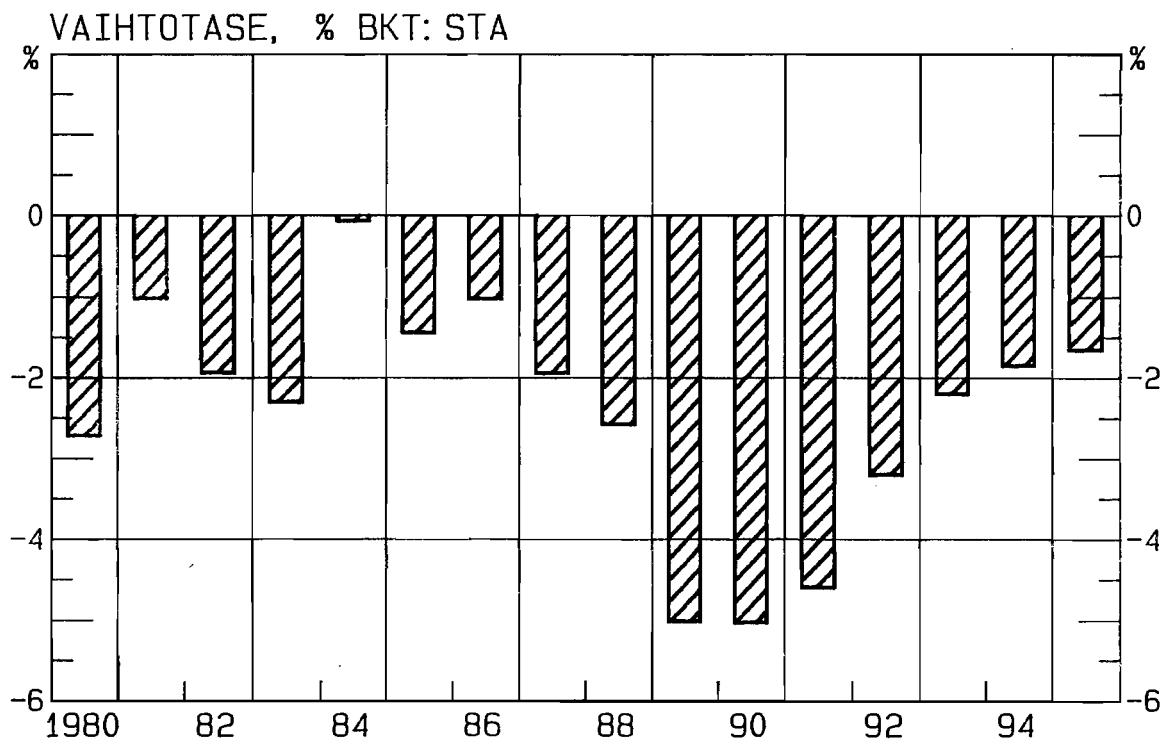
BRUTTO SÄÄSTÄMISEN JA BRUTTOINVESTOINTIEN OSUUDET BKT: STA, %
 SÄÄSTÖ - INVESTOINNIT = RAHOITUSJÄÄMÄ

TYÖKUSTANNUKSET JA ANSIOTASO %-MUUTOS EDELLISESTÄ VUODESTA

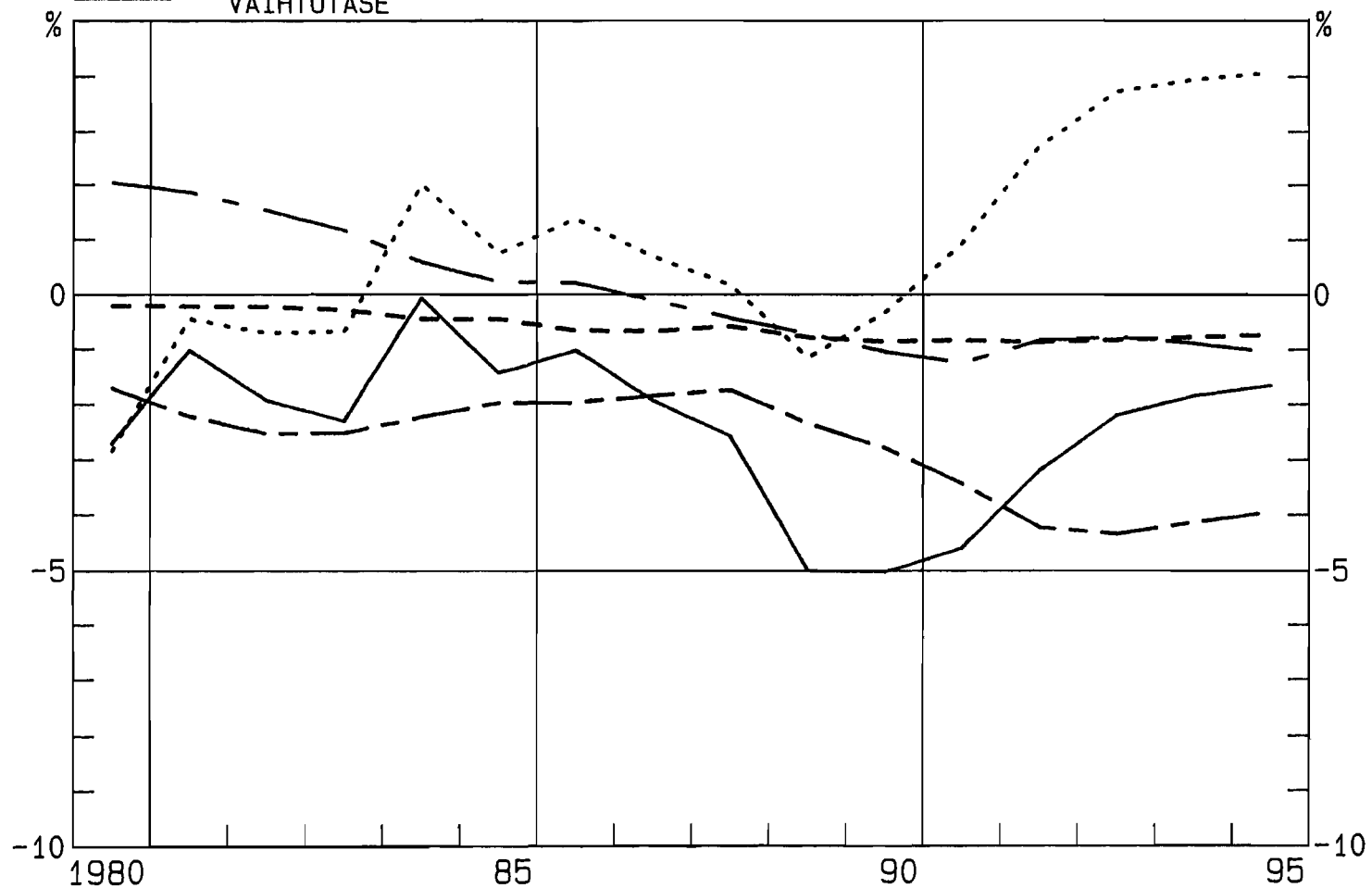
TYÖAJAN HINTA
 ANSIOTASO
 - SOPIMUSPALKKOJEN OSUUS
 - PALKKALIUKUMAN OSUUS
 REAALIANSIOTASO, %-MUUTOS

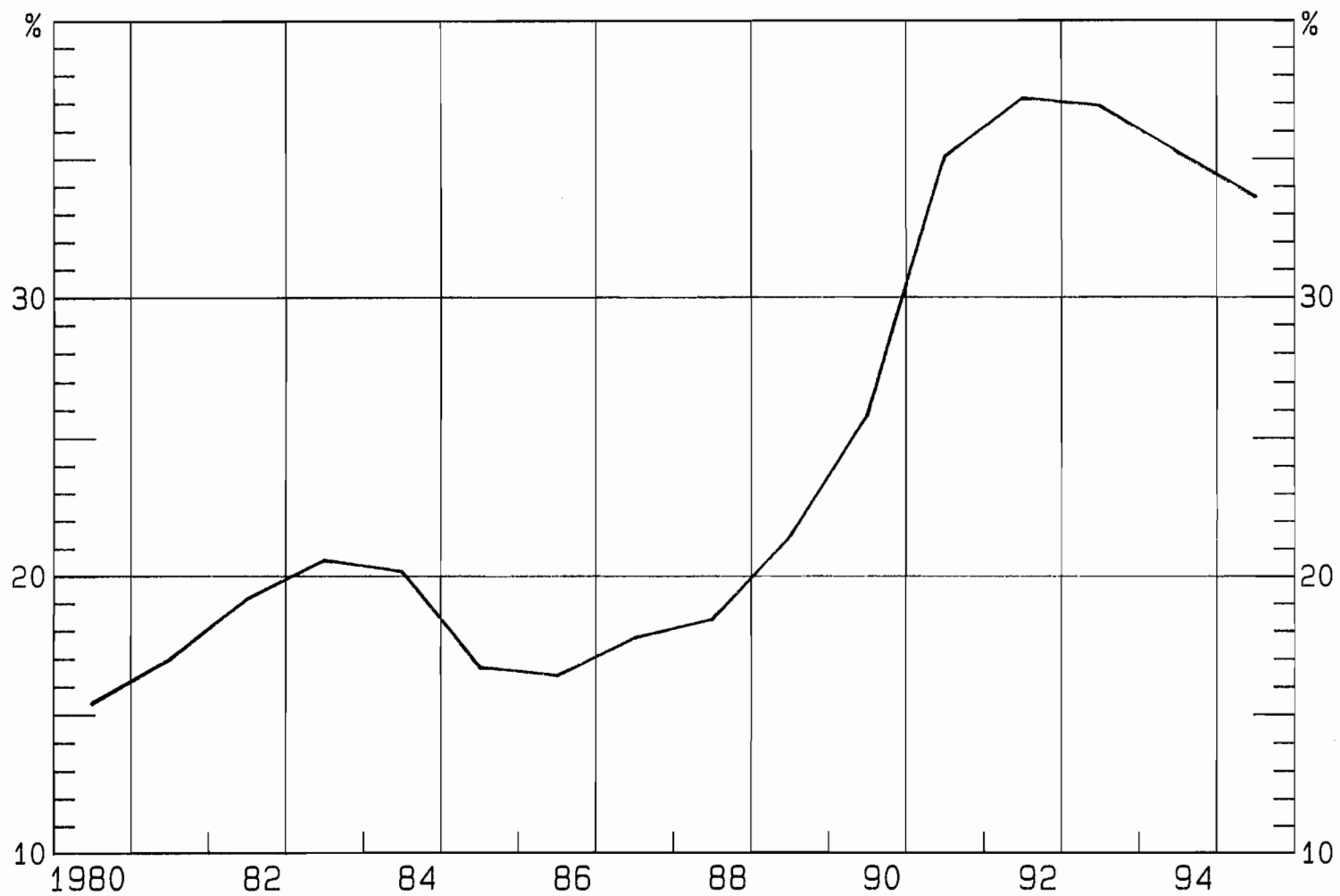
VAIHTOTASEEN PÄÄERÄT PROSENTTIA BKT: STA

- KAUPPATASE
- PALVELUSTEN TASE
- — TUOTANNONTEKIJÄKORVAUSTEN TASE
- - - TULONSIIRTOJEN TASE
- VAIHTOTASE

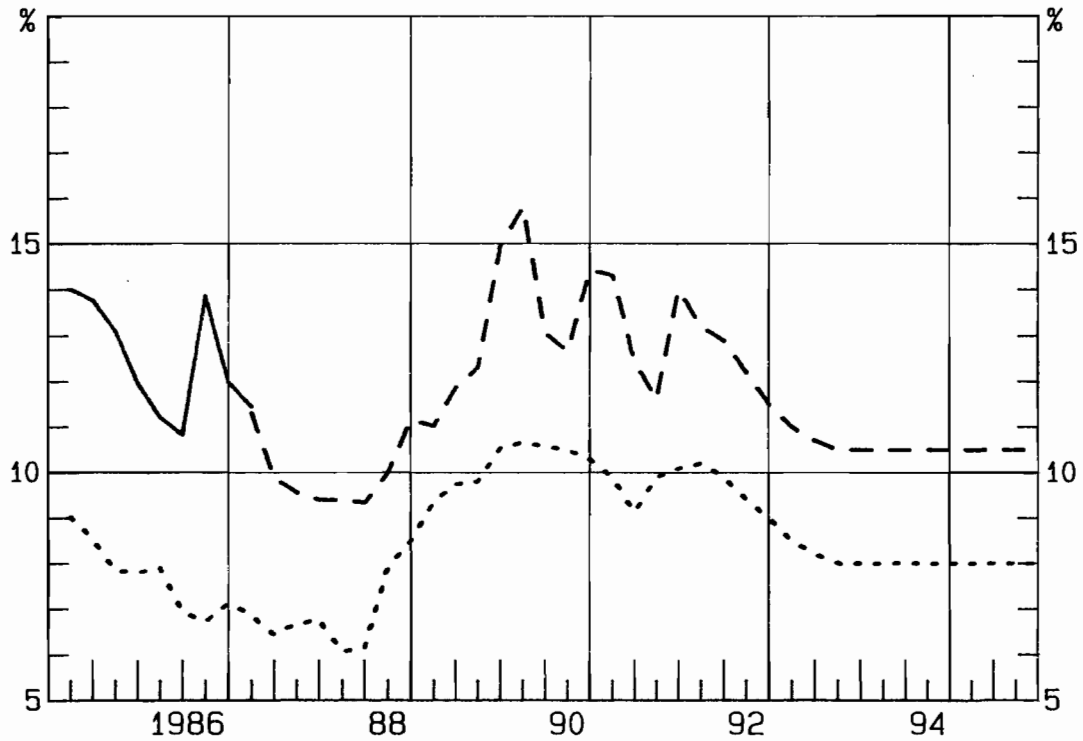
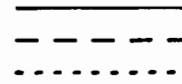
ULKOMAINEN VELKAANTUNEISUUS

ULKOMAINEN NETTOVELKA, % BKT: STA

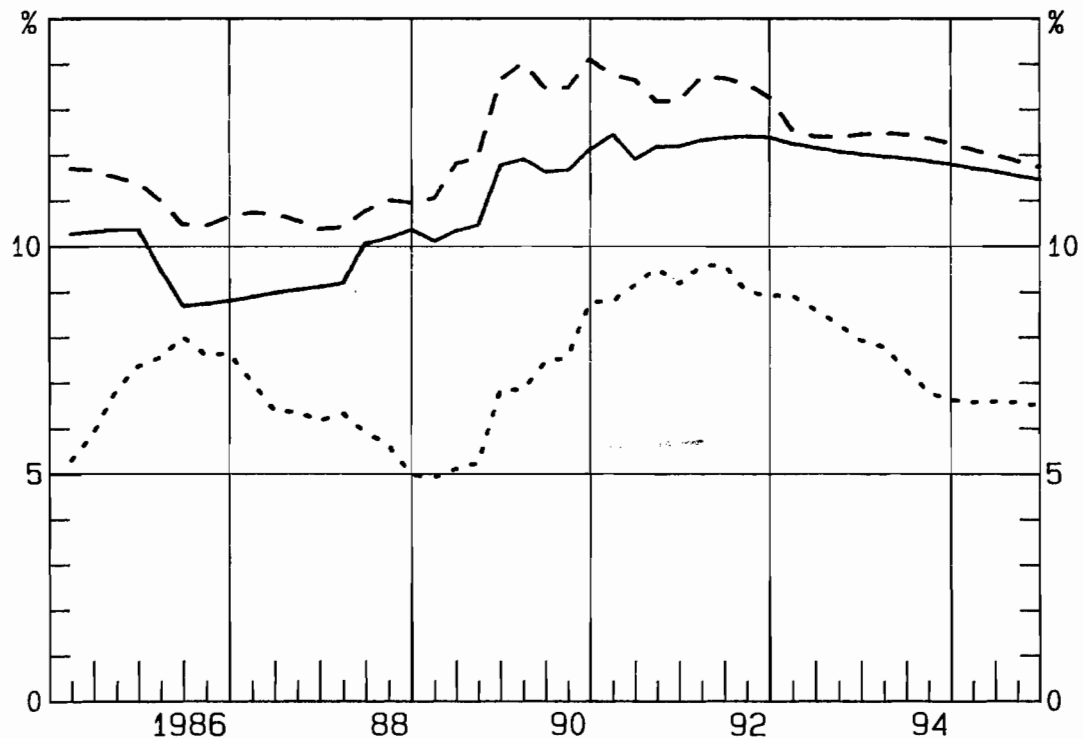
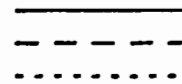
LYHYTAIKAISIA KORKOJA (3 KK)

PÄIVÄLUOTTOKORKO
HELIBOR
ECU-KORIN KORKO

PANKKIKORKOJA

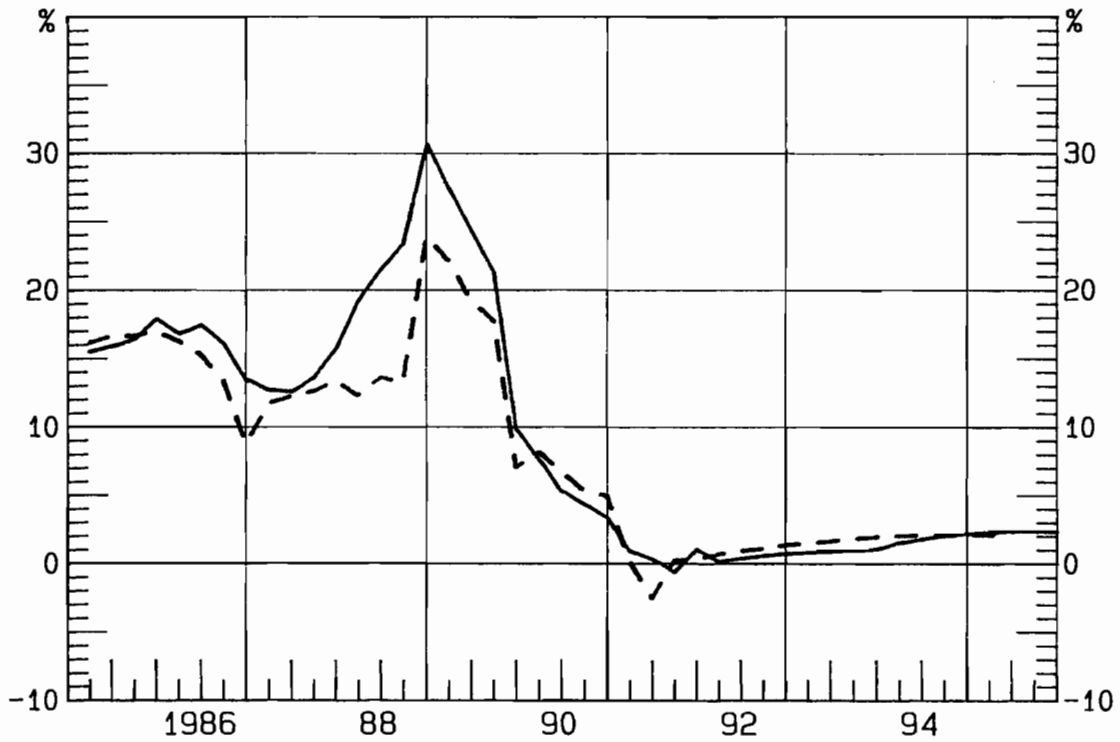
ANTOLAINAUKSEN KESKIKORKO
UUSIEN LUOTTOJEN KORKO
UUSIEN LUOTTOJEN KORKO REAALISENA 1)

1) Deflatoitu kuluttajahintaindeksillä

PANKKIEN MARKKAMÄÄRÄINEN ANTO- JA OTTOLAINAUS

MARKKAMÄÄRÄINEN ANTOLAINAUS %-MUUTOS
MARKKAMÄÄRÄINEN OTTOLAINAUS %-MUUTOS

PANKKIEN VALUUTTA- JA JOUKKOVELKAKIRJALUOTOT

VALUUTTALUOTOT % MUUTOS
JOUKKOVELKAKIRJALUOTOT % MUUTOS

